

ЖАСТАР ӘЛЕМІ МИР МОЛОДЕЖИ

Академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті * Карагандинский государственный университет имени академика Е. А. Букетова

Бүгінгі номерде

Образовательные гранты —
лучшим студентам

стр. 3

«Жойылсын жалғыз сөз
соғыс деген, Оқ даусы
мәңгілік жойылсын!»

бет. 4

Поколений не
прервется связь

стр. 5

Форум патриотов:
казахстанцы —
хозяева своей судьбы!

стр. 6-7

«Сарынның» сазы

бет. 8

Атаға тартып туған ұл

бет. 14

Сегодня в номере

Ер есімі ел есінде!

В единстве наша сила!

Студенты ҚарГУ им. Е. А. Букетова и учащиеся колледжа участвуют в фестивале народного творчества «Укрепляя единство, обретаем силу». В творческой программе участники фестиваля покажут национальные обычаи и культурные традиции народов, проживающих на территории Казахстана. Всего будет четыре конкурса: группы покажут визитную карточку, используя национальные одежды, а также символику выбранной народности; в конкурсе «Поликультурный эрудит» участники ответят на вопросы об истории и культуре различных народов; в формате театральной постановки проходит конкурс, в котором студенты представляют одну из традиций народа; и, наконец, самый вкусный конкурс — «презентация» национального блюда. По сложившейся традиции этот фестиваль в Караганде поддерживает Малая ассамблея. Культурные центры также принимают активное участие в фестивале: их представители становятся членами жюри, а еще поддерживают студентов, консультируя их на этапе подготовки к фестивалю. В целях укрепления межнационального согласия в среде студенческой молодежи ҚарГУ им. Е. А. Букетова функционирует межнациональный культурный центр, который объединяет представителей студенчества 36 национальностей. В настоящее время в центре насчитывается более 300 человек. Ребята изучают обычаи своих народов, вместе устраивают традиционные для них праздники. Им помогают «взрослые» культурные центры. А проходящий в стенах университета фестиваль давно уже стал традиционным в нашем вузе, являясь ярким символом наступающего праздника — Дня единства народа Казахстана.

Соб. инф.

Қымбатты Ұлы Отан соғысы ардагерлері, тыл ардагерлері, құрметті әріптестер, студенттер!

Баршаңызды Жеңіс күнімен құттықтаймын! Бұл мейрам — халқымыздың күш-жігері, қарулы күштеріміздің данқы, батырларымыздың ерлігі. Біз қан майданда Отанын жаудан қорғаған ардагерлер мен маңдай терін төгіп еңбек еткен тыл ардагерлерінің, жалпы 1945 жылғы көктемдегі Жеңіс күнінің орнауына үлес қосқан жандардың ерен ерлігін мәңгі есте сақтаймыз және құрмет тұтамыз. Ұрпағына бейбіт өмір сыйлаған ардагерлерімізді құрметтеу мемлекеттік әлеуметтік саясаттың, қоғамның басты назарында. Соғыс туралы, қазақстандықтардың ерлігі туралы естелікті сақтай отыра, тыл ардагерлеріне қамқорлық көрсете отыра, біз ұрпақтар байланысын бекіте түсеміз, өз жеріміздегі бейбітшілік пен ізгілікті сақтаймыз. Соғыстың сұрапыл жылдарында қан майданда шайқасып, тылда аянбай тер төккен ардагерлердің Отанды қорғаудағы ерен ерліктері жас қазақстандықтар үшін патриотизмнің өшпес үлгісі. Сонау қиын-қыстау соғыс жылдары қасық қаны қалғанша айқасып, соңғы күші қалғанша еңбек еткен ардагерлерге бас иеміз. Сіздердің өмір жолдарыңыз бен Отан үшін жасаған ерліктеріңіз келешек қазақстандық жастарға үлгі-өнеге. Денсаулық, ұзақ өмір мен бақыт тілейміз! Мерекелеріңізбен қымбатты ардагерлер мен тыл еңбеккерлері!

Барлық оқытушыларды, қызметкерлер мен студенттерді Ұлы Жеңіс мерекесімен құттықтаймын. Барлығыңызға табыс тілеймін, еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын!

Академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің
РЕКТОРЫ ПРОФЕССОР Е.Қ. КӨБЕЕВ

Дорогие ветераны Великой Отечественной войны, труженики тыла, уважаемые коллеги, студенты!

Поздравляю вас с Днем Победы! Это праздник мужества нашего народа, славы нашего оружия, памяти о наших героях. Мы помним и чтим участников Великой Отечественной войны, тружеников тыла, всех, кто самоотверженно защищал Отчизну на полях сражений, своим трудом приближал победную весну 1945 года. Забота об этих людях, отстаивших мирную жизнь для будущих поколений, всегда в центре государственной социальной политики, общественного внимания. Сохраняя память о войне, о подвигах казахстанцев, проявляя заботу о ныне живущих фронтовиках и тружениках тыла, мы укрепляем связь поколений, мир и благоденствие на нашей земле.

Мы с благодарностью поздравляем наших ветеранов и тех, кто работал в тяжелые военные годы в тылу. Ваша жизнь и ваш подвиг во имя Отечества — бессмертный пример патриотизма для молодых казахстанцев! Спасибо за ваш ратный труд, здоровья вам, долголетия и счастья! С праздником, дорогие ветераны и труженики тыла!

Поздравляю с великим праздником Победы всех преподавателей, сотрудников и студентов. Желаю всем мира, процветания, успехов!

РЕКТОР ҚАРГУ ИМ. АКАДЕМИКА Е. А. БУКЕТОВА
ПРОФЕССОР КУБЕЕВ Е. К.

Қазақстандықтардың жаңа буыны – ұлтымыздың патриоттары

Сессия жұмысын аша отырып сөйлеген сөзінде, Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев «Қазақстан халқы Ассамблеясының XVII сессиясы алғаш рет 1 мамыр — Қазақстан халқының бірлігі мерекесі қарсаңында өтіп отырғанын атап айтты.

«Биыл біз Бірінші мамырды алғаш рет жаңа пішінде атап өтетін боламыз. Бүкіл Қазақстан бойынша бұқаралық шерулер, патриоттық акциялар өтеді. Көктемгі 1 мамыр мерекесі біздің еліміздің барлық этностарын бұрынғыдан да гөрі жақындастыра түсуге тиіс. Бұл — 20 жыл ішінде құрылған біздің ортақ үйіміз — туған Қазақстанымыздың ең басты мерекелерінің бірі», — деп атап өтті.

«20 жыл ішінде біз Тәуелсіздік жағдайында өсіп шыққан қазақстандықтардың алғашқы буынын тәрбиеледік. Оларды елдің және халықтың игілігіне орасан күш-жігермен жұмыс істейтін патриоттар, белсенді және толерантты азаматтар өтіп тәрбиеледік. Жас сайлаушылардың басым көпшілігі Қазақстанды дамытудың стратегиялық жоспарларына және Мемлекет басшысы ретінде маған қолдау көрсетті. Біз Отанның толерантты патриоттарының болашақ буынын тәрбиелеу үшін одан әрі жұмыс жүргізетін боламыз. Бұл біздің ортақ міндетіміз. Бұл Қазақстан халқы Ассамблеясы қызметінің басты мағынасына айналуда тиіс. Біз өзіміздің этно-мәдени орталықтарды, этностық БАҚ-тарды, театрлар мен ұжымдарды құрып, оларға қолдау көрсету мен дамытуды мақтан үшін жасап жатпағанымызды түсінуіміз керек. Ассамблеяның бүкіл инфрақұрылымы қазақстандықтардың, ең алдымен, біздің жастарымыздың бойында ортақ үйіміздегі бейбітшілік пен келісімге деген жоғары жауапкершілік сезімін тәрбиелеу үшін жұмыс істеуге тиіс», — деді Президент өз сөзінде.

Басым бағыттардың бірі — барлық этностар өкілдерінің қазақ тілін меңгеруіне ықпал ету. «Біз 2017 жылға қарай мемлекеттік тілді меңгерген қазақстандықтар саны 80 пайызға жетсін, ал 2020 жылға қарай одан да көп болсын деген мақсат қойдық. 10 жылдан кейін мектептеріміздің түлектері қазақ тілінде 100 пайыз сөйлейтін болуы тиіс. Ұлы Абай былай деген еді: «Басқа халықтың тілі мен мәдениетін білу адамды сол халықпен тең етеді». Бұл жерде әңгіме тек қазақ тілі туралы ғана емес, жалпы тілдер туралы. Тілді білсең, сол халықпен тең боласың. Қандай терең сөздер! Яғни, бұл барлығы араласқан, бүкіл әлем бір-бірімен қатынасқа түскен бүгінгі жаһандық дүниеде қажеттілік болса, ол біз үшін және біздің балаларымыз үшін де ашық».

Қазақстандық азаматтар қазақ тілін меңгеруі арқылы еліміздің тарихын, қазақ халқының ежелден бүгінге дейінгі тарихын, мәдениетін, әдебиетін, салт-дәстүрін көңінен біле алады. Бұл қазақстандықтардың бір-біріне деген сенімін нығайта түседі. «Біз сондай-ақ барлық этностық топтардың мәдениетін, дәстүрлерін, салттарын, тілдерін сақтап дамыту бойынша, біздің бай ортақ тарихи-мәдени мұрамызды сақтау бойынша жұмыстарды жалғастыруға тиіспіз. Бұл ел ішіндегі тұрақтылық, бейбітшілік пен келісім, оның өркендеуі мәңгілік болуы үшін қажет».

МАТЕРИАЛ WWW.AKORDA.KZ САЙТЫНДАҒЫ ПУБЛИКАЦИЯ НЕПЗІНДЕ ДАЙЫНДАЛДЫ

«Тәуелсіздік – тұғырым»

Сәуір айында академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті студенттерінің өзге ұлт өкілдері арасында Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған «Тәуелсіздік – тұғырым» атты сайыс өтті. Сайысты қазақ тілінің практикалық курсы кафедрасы ұйымдастырды. Қазақ тілін дамыту және мемлекеттік тілдің мәртебесін нығайту — еліміздегі мемлекеттік саясаттың аса маңызды бағыттарының бірі. Еліміздің азаматтарына патриоттық тәрбие беру, Қазақстан Республикасы мемлекеттік тілінің мәртебесін көтеру, тілдің үш тұғырлы саясатын жүзеге асыру, қазақ тілінің қолданылу аясын одан әрі кеңейту және қоғамдағы ролін нығайту, қазақ халқының әдебиетін, мәдениетін, өнерін қастерлеуге тәрбиелеу мақсатында Тәуелсіздіктің 20 жылдығына орай өткізіліп отырған «Тәуелсіздік – тұғырым» сайысының өзге ұлт өкілдері үшін маңызы зор. Студенттер сайыс арқылы мемлекеттік тілді меңгеру деңгейін, еркін сөйлеу дәрежесін көрсетті. Сайысқа орыс топтарында оқитын универ-

ситет студенттерінен құралған 6 команда қатысты. Олар: «Қыран», «Қаржы», «Дипломант», «Самғау», «Әділет», «Орда». Алғашқы айналымда командалар «20 жылда — 20 жетістік» тақырыбында театрландырылған көрініс көрсетті. Екінші айналым «Сен білесің бе?» деп аталып, онда командалар қазақ халқының әдет-ғұрпына, тарихына, Тәуелсіздіктің 20 жылдығына байланысты дайындалған бейнесұрақтарға жауап берді. «Сөз тапқанға қолқа жоқ» сайысында студенттер дыбыссыз фильмге мәтін құрап, көрермендерді күлкіге көмді. Соңғы айналым шығармашылық сайысқа командалар тыңғылықты дайындалып келгендіктерін көрсетті. Сайыскерлер ән айтып, би биледі, музыкалық аспапта ойнай алатындықтарын көрсетті.

Сайысқа ҚарМУ-дың Кәсіподақ комитеті, Облыстық Дағестан Ұлттық мәдени орталығы, Қарағанды облыстық тілдерді дамыту басқармасы Тілдер орталығы, «Нұр Отан» ХДП «Жас Отан» жастар қанаты демеушілік жасап, қолдау көрсетті. Сондай-ақ сайысқа облыс әкімі аппаратының Қазақстан халқы

Ассамблеясының облыстық секретариатының бас маманы Гулфайрус Серікқызы Рымбекова, облыстық «Орталық Қазақстан» газетінің бас редакторының орынбасары Серік Сексенұлы қатысты.

Сайыс қорытындысында «Қаржы» командасы бірінші орынды, «Қыран» командасы екінші орынды, ал «Орда» және «Дипломант» командалары үшінші орынды иеленді.

Ж. МҰҚАШЕВА

Интеллектуалдық ұлтты қалыптастыру — Қазақстан дамуының негізі

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрі Б.Т. Жұмағұловтың Қазақстан Республикасы Парламенті сенатында өткен «Интеллектуалдық ұлт: білім, ғылым, инновация» атты ғылыми-практикалық конференциясында сөйлеген сөзінен үзінді. (Астана. 2011 жыл, 20 сәуір)

Соңғы екі онжылдықта өмірімізде болған барлық өзгерістер Ұлт көшбасшысы, Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың идеяларымен және қызметімен байланысты екенін атап өткім келеді. Егемен Қазақстан жаңа мемлекет құру, қоғамдағы тұрақтылық, өзара келісім, экономика мен саяси жүйенің қарыштап даму жолында теңдесі жоқ үлгі көрсетті. Бұл — Президент саясатының ғылыми негізділігі мен көрегендігін дәлелдейді. Қазақстан Республикасы Президентінің кезектен тыс сайлауы бүкіл әлемге халықтың Елбасының саясатын бірауыздан қолдайтынын паш етті.

Қазақстанда интеллектуалдық ұлтты қалыптастыру идеясы Елбасының негізгі бастамаларының қатарына жатады десем қателеспеймін. Жобаның негізгі мақсаты — қазақстандықтарды жаңа формацияда тәрбиелеу, Қазақстанды бәсекеге қабілетті адам капиталы бар елге айналдыру.

Қазақ ұлттық университетінде оқыған лекциясында Нұрсұлтан Әбішұлы интеллектуалдық ұлтты қалыптастырудың үш базалық аспектісін атап көрсетті. Олар: білім беру жүйесін дамытудағы серпіндік, еліміздің ғылымды дамыту мен ғылыми потенциалын арттыру, инновациялық жүйені дамыту. Кейінгі екі жылда бұл бағытта маңызды қадамдар жасалды. Олар алдағы он жылдықта Қазақстандық интеллектуалды дамытудың базалық векторын анықтайды. Назарбаев Зияткерлік мектептері мен Назарбаев Универ-

ситеті құрылды. Оларда оқыту халықаралық стандарттар бойынша жүргізіліп, әлемнің жетекші жоғары оқу орындарының ғалымдары сабақ береді. Бұл оқу орындарында Қазақстанның болашақ интеллектуалды элитасы тәрбиеленеді және білім берудің жаңа модельдері жүзеге асады. Қазақстан Болон процесіне ресми түрде қосылды. Бұл халықаралық интеграцияның мүлдем жаңа кезеңіне жол ашты.

Ең бастысы — Қазақстан Республикасының 2011-2020 жылдарға арналған Білім берудің мемлекеттік бағдарламасы қабылданды. Бағдарламада білім беру сапасын арттыруға үлкен міндеттер жүктелген. Алғаш рет Мектепке дейінгі білім берумен 100 % қамту және e-learning — электронды оқытуды толығымен енгізу сияқты міндеттер қойылды. Мемлекеттік бағдарламада педагог беделін көтеруге ерекше көңіл бөлінген арнайы бөлім бар. Еңбекқақыны өсіру, мұғалімнің имиджін арттыру бойынша ірі шаралар жоспарланған. Оларды іске асыру мұғалімдер корпусын Қазақстанның жаңа интеллектін қалыптастыратын басты тұлғаға айналдырады.

Жоғары мектепте жоғары оқу орындары жаңаша жіктелетін болады. Жоғары білім беру жүйесіндегі жаңа міндет — «зерттеу университеті» деген жаңа ұғым енгізіледі. Бұдан былай білім мен ғылымның бөлінуіне жол берілмейді. Оқытуды, ғылым мен инновацияны біріктіру мақсатында құрылған Назарбаев Университеті осы бағытта жасалған ірі қадамдардың бірі.

Еліміздің болашағы еңселі

Тіл ұлттың аса ұлы игілігі әрі оның байлығы. Тіл көмегімен өнер, білім, ғылымды игереміз, өткенімізді саралап, сабақ аламыз. Тіл арқылы рухани байлығымызды меңгеріп, өзімізді танып қана қоймай, сол асыл қазыналарымызды әркімге танытамыз. Әлемді тануымыз, әр елдің қуатты күші тілінде. Жаны, сәні, тұтастай кескін-келбеті, болмысы, жан-жүрегі, сезім, толғанысы. Адамды мұратқа жеткізетін де ана тілі, ата дәстүрі, қасиетті мұрамыз — қазақ тілі. Дүниежүзіндегі ең бай, бедерлі де, бейнелі тіл — қазақ тілі еліміздің үні, тіршілігінің жаршысы. Ғасырлар бойы жасай берсін деген үмітпен тілімді жырласам қазағымның қара топырағынан жаралған тал шыбық бүршігін атардай сезіледі. Қазақ тілі — ол менің тілім, айбыным, бар бақытым, байлығым!

Мен өзім оралманмын. Туған жерім Қазақстанға оралғалы, міне, биыл төрт жыл болды. Өзге тілде оқысам да, өзге елде өмір сүрсем де қазақ жерін, қазақ тілін санама сіңіріп, бойыма салт-дәстүрімді тұмарым-

дай сақтап келдім. Еліміз оралман қауымын оралмандар деп емес, қандастарымыз деп өзіне жақын тартып, шетте тарыдай шашырыған қазақ халқын жұдырықтай жұмылдырып бір алақанға жимақ мақсатпен туған елге шақырды. «Бірлік бар жерде тірлік бар» деген осы емес пе? Алаға тәуба! Осы пейіліңізден айырмасын, Нұраға! Қазақстан қазақ халқын, шетел асып кеткен бауыр-қандастарын бауырына басты. Заманның қиын-қыстау уағында елін тастап кетуге мәжбүр болған қандастарымыздың қайғысына еліміздің тау-тасы куә. «Ай, заман-ай, заман-ай» деп жырлаған екен кезінде Асан қайғы бабамыз. Қазақ жерінде кең байтақ, қыран самғап ұшатын жері бар, жайсаң көлі бар, басынан ақ қары кетпес Алатауы бар ел әлемде жоқ. Қазақ жерінде 130-дан астам ұлт пен ұлыс өкілдері сүт бетінде қалқыған қаймақтай тату да тәтті өмір сүреді.

Тәуелсіздіктің күн сайын қадыр-қасиеті артып, айшықтала беруі мемлекетіміздің дұрыс және баянды бағытта қалыптасып ке-

ле жатқанын көрсетеді. Тарихтың талай өткелінен сүрінбей өткен қазақ халқының бұл жолда жасампаздық пен аянбай еңбек еткені күмән тудырмайды. Осы ретте Президентіміз Н.Ә. Назарбаевтың «Бүгінгі біздің тәуелсіздігіміздің қайнар көзі қазақ халқының сан ғасырлар бойғы күресінде, азаттыққа ұмтылған қайсарлығында жатыр» деген сөзі азаттығымыздың бағасын көрсеткендей.

Тәуелсіздіктің 20 жылында еліміздің экономикасы, халықтың әл-ауқаты артып, үлкен жетістіктерге жетіп, талай белестерді бағындырдық. Ел ордасы Астанамызды Нұрағам салып та берді. Астана жастардың арман-тілегіне қанат бітірген сұлулығы асқақтаған әсем қала.

Тәуелсіздік туын берік те бекем ұстау әрбір қазақтың, Қазақстанды өз отаным деп санайтын әрбір адамның ең басты борышы, ең биік мұраты. Қазақ деген ғажап халықтың руханиятын асқақтатуға, ұзақ жылдар бойы ұмыттырмақ болған ұлттық құндылықтарымызды жаңғыртуға тамшыдай да болса үлес қосу қасиетті борыш.

Ә. ТОРБАЕВА

Формирование интеллектуальной нации как основа развития будущего Казахстана

Выдержки из выступления министра образования и науки Республики Казахстан Б. Т. Жумагулова в Сенате Парламента РК на научно-практической конференции «Интеллектуальная нация: образование, наука, инновации» (Астана, 20 апреля 2011 года).

Все самые принципиальные изменения в нашей жизни, произошедшие за два последних десятилетия, мы связываем с идеями и делами Лидера нации — Президента Республики Казахстан Нурсултана Абишевича Назарбаева. Суверенный Казахстан продемонстрировал впечатляющие образцы становления новой государственности, общественной стабильности внутреннего согласия, неуклонного развития экономики и политической системы. Это неоспоримый факт, подтверждающий научную выверенность, дальновидность и неизменную успешность политического курса нашего Президента, которого поддерживают все казахстанцы. Такую всеобъемлющую поддержку еще раз продемонстрировали всему миру прошедшие внеочередные выборы Президента Республики Казахстан.

Идея формирования в Казахстане интеллектуальной нации входит в число наиболее принципиальных системных инициатив главы нашего государства. Главной целью данного проекта было названо воспитание казахстанцев новой формации, превращение Казахстана в страну с конкурентоспособным человеческим капиталом.

В актовом зале в КазНУ в 2009 году Нурсултан Абишевич выделил три базовых аспекта формирования интеллектуальной нации. Это прорыв в развитии системы образования, развитие науки и повышение научного потенциала страны, развитие системы инноваций.

За прошедшие с той поры два года в данном направлении сделаны важнейшие шаги, которые на десятилетия определяют базовые векторы интеллектуального развития Казахстана. Созданы такие системные «точки роста» качества образования, как Назарбаев-интеллектуальные школы и Назарбаев-университет, где обучение полностью строится по международным стандартам с участием ведущих вузов планеты. Это фундамент воспитания будущей интеллектуальной элиты Казахстана и площадка для отработки принципиально новых моделей образования. Казахстан официально присоединился к Болонскому процессу, что

открыло совершенно новые перспективы международной интеграции.

И самое главное — принята Государственная программа развития образования Республики Казахстан на 2011-2020 годы. Эта программа уникальна по своему содержанию. Всю программу пронизывает единая «сверхцель» — выход на принципиально новое качество образования.

Впервые перед Казахстаном ставятся такие задачи, как стопроцентный охват дошкольным образованием и широкое освоение e-learning — электронного обучения. Впервые в Госпрограмме выделен раздел о повышении статуса педагога. Запланированы серьезные меры по повышению оплаты труда, профессионализма и общественного имиджа учителей. Их реализация превратит учительский корпус в настоящий генератор нового интеллекта Казахстана.

В высшей школе вводится новая классификация вузов. Особого внимания, полагаю, заслуживает введение категории исследовательских университетов — это системный прорыв в преодолении чуть ли не вековой недоброй традиции разделения сфер образования и науки. Первой ласточкой и моделью для распространения здесь стал Назарбаев-университет. Он изначально создан как сплав образования, науки и инноваций — в нем создано 3 научных центра самого современного уровня. Уже в ближайшее время мы подберем еще 2-3 университета, способных развиваться как исследовательские университеты, — для этого будет целевое финансирование их программ развития.

Будет усилена инновационная деятельность вузов, будем специально отбирать вузы, которые целесообразно ориентировать на данное направление. Большое значение для качества обучения имеет и привлечение зарубежных преподавателей. Если несколько лет назад мы могли привлекать в год только 40 зарубежных профессоров, то уже в этом году их будет 300 — с продолжительностью работы до 10 месяцев каждый.

Все это вместе взятое позволит весьма серьезно поднять потенциал нашей вузов-

ской системы подготовки интеллектуальной элиты страны самого современного уровня.

В сфере науки наиболее большое значение имеет принятие нового Закона Республики Казахстан «О науке». Он вводит принципиально новую модель управления научной сферой. Вот две наиболее принципиальных позиции нового закона. Во-первых, это существенное расширение участия ученых в принятии решений о реализации научных программ и проектов. Для этого на уровне Высшей научно-технической комиссии при правительстве Республики Казахстан определяются приоритеты развития науки в стране. И теперь закон дает действенные механизмы их эффективной реализации. Создаются национальные научные советы из числа ведущих казахстанских и зарубежных ученых. Именно они будут принимать окончательные решения о реализации проектов.

Создается внеминистерская вертикаль принятия решений — это принципиальный шаг, рассчитанный на повышение профессионализма и исключение бюрократии из сферы исследований.

Во-вторых, вводятся такие новые механизмы финансирования, как базовое и грантовое, которые соответствуют современной мировой практике. Таким образом, получим новые возможности не только развивать интеллектуальный потенциал нашей науки, но и активно подключать его к управлению развитием страны.

Как видите, сегодня есть реальное и системное продвижение по всем трем базовым аспектам формирования интеллектуальной нации. Созданы и законодательно закреплены не только новые пути развития каждой из этих сфер — образования, науки и инноваций, но и механизмы их взаимодействия и взаимопроникновения. Это создает уникальные возможности как для наращивания человеческого капитала Республики Казахстан, так и для существенного вклада интеллекта нации в экономическое развитие страны.

МАТЕРИАЛ ПОДГОТОВЛЕН НА ОСНОВЕ ПУБЛИКАЦИИ НА САЙТЕ WWW.EDU.GOV.KZ

Образовательные гранты — лучшим студентам

Министерство образования и науки Республики Казахстан по итогам зимней экзаменационной сессии 2011 года присудило свыше 2200 грантов студентам государственных вузов, учившимся на хорошо и отлично. Участие в конкурсе на присуждение вакантных образовательных грантов приняли и студенты КарГУ им. Е. А. Букетова. По итогам конкурса у 100 студентов КарГУ появилась возможность продолжить свое образование, получая поддержку от государства в форме стипендий и социальных выплат.

28 марта 2011 года в Карагандинском государственном университете имени академика Е. А. Букетова состоялось поздравление студентов, получивших государственные образовательные гранты.

Ректор университета профессор Еркин Кинаятович Кубеев поздравил студентов, ставших обладателями грантов в год 20-летия Независимости Республики Казахстан. В своем выступлении он отметил, что оказание поддержки студентам является частью образовательной политики нашего государства и правительства, основанной на убеждении, что для молодежи, стремящейся к образованию, получению профессии, желающей чувствовать себя востребованной в обществе, не должно быть никаких преград. И, как подчеркнул в своем обращении к студентам профессор Е. К. Кубеев, особенно приятно, что среди грантополучателей есть те, кто нуждается в дополнительной социальной поддержке: молодые люди из неполных и многодетных семей, инвалиды, сироты и др. Своими успехами в учебе они

еще раз доказали, что для целеустремленных студентов нет препонов в получении качественного образования.

Почти по всем направлениям, по которым ведется преподавание в университете, были получены гранты. Среди грантополучателей и экономисты, и юристы, и биологи, и физики, и химики, и филологи, etc. Наибольшее количество грантов было получено студентами физического факультета (25 грантов), факультета иностранных языков (16 грантов), химического факультета (10 грантов). И это неслучайно. Сегодня правительство Казахстана уделяет особое внимание развитию и формированию специалистов, владеющих несколькими языками, за которыми будущее индустриализации современного Казахстана.

Со словами благодарности к Президенту страны Н. А. Назарбаеву, к министру образования и науки Б. Т. Жумагулову, а также к руководству университета обратились студенты, получившие гранты. Первокурсница исторического факультета Гульнур Тусупбекова сказала, что ее студенческая жизнь только началась, поэтому она очень старалась получить хорошие оценки во время первой сессии, чтобы порадовать родителей. И получение гранта стало для всей ее семьи особым подарком. Она уверена, что и дальше сможет оправдывать полученный грант.

Татьяна ГОЛУБЦОВА

Событие

Новое поколение казахстанцев — это нация толерантных патриотов

1 мая впервые в Казахстане отметили митингами и патриотическими акциями — это должно сблизить этносы страны. Об этом на XVII сессии Ассамблеи народа Казахстана сказал Президент Нурсултан Абишевич Назарбаев.

«В этом году 1 Мая мы будем впервые отмечать в новом формате: по всему Казахстану состоятся массовые шествия, патриотические акции. Весенний праздник 1 Мая должен еще сблизить все этносы нашей страны — это один из самых главных признаков созданного за 20 лет нашего общего дома — независимого Казахстана, — сказал глава государства. — История нашей независимости — это летопись дружбы всех этносов», — подчеркнул он.

Нурсултан Назарбаев видит новое поколение казахстанцев нацией толерантных патриотов. «За 20 лет мы воспитали поколение казахстанцев, выросших в условиях независимости, которым трудно представить, что было когда-то. Воспитали их патриотами, активными, толерантными гражданами. Абсолютное большинство молодых избирателей на прошлых выборах поддержали стратегический план развития Казахстана. Наша общая задача — воспитать поколение толерантных патриотов нашей Родины. Это должно быть главным смыслом деятельности Ассамблеи народа Казахстана. Все должны понимать, что мы создавали культурные центры, этнические средства массовой информации, театры, развиваем их. Вся инфраструктура Ассамблеи должна работать на воспитание в казахстанцах высокого чувства ответственности за мир согласие в нашем общем доме», — заявил Президент.

Также в своем выступлении Н. А. Назарбаев отметил, что одним из приоритетных направлений остается содействие овладению представителями всех этносов казахским языком: «Мы поставили цель, чтобы к 2017 году число казахстанцев, овладевших государственным языком, достигло 80 процентов, а к 2020 году — еще больше. Через десять лет сто процентов выпускников наших школ должны уметь говорить на казахском языке. Великий Абай еще говорил: «Знание языка и культуры другого народа делает человека равным с этим народом». Имеется в виду не только казахский язык, а в общем. Знаешь язык — становишься равным с этим народом. Насколько глубокие слова! Это необходимость сегодня в глобальном мире, когда все перемешано, весь мир общается, он открыт для нас и наших детей».

Знание всеми гражданами казахского языка — это не просто какой-то лозунг, это значит, что гражданин будет знать историю нашей страны, историю казахского народа от древности до сегодняшнего дня, культуру, традиции. Это приведет к еще большему сближению всех казахстанцев и будет укреплять доверие между нами с каждым днем, каждым годом.

Также будет продолжена работа по сохранению и развитию культуры, традиций, обычаев, языков всех этнических групп, сохранению нашего общего богатого историко-культурного наследия. Это необходимо для того, чтобы стабильность, мир и согласие внутри страны, ее процветание были вечными.

МАТЕРИАЛ ПОДГОТОВЛЕН НА ОСНОВЕ ПУБЛИКАЦИЙ САЙТА WWW.AKORDA.KZ

«Жойылсын жалғыз сөз соғыс деген, Оқ даусы мәңгілік жойылсын!»

Адамның жан дүниесін тебірен-тіп, дене бойын түршіктірер осы бір өлең жолы бекер айтылмағаны анық. Еңбектеген баладан еңкейген қарияға дейін халықты зар қақсатып, қасіретке душар еткен бұл зұлмат шайқас елімізге оңай тимеді. Қару ұстауға жарарлық азамат атаулы майдан өтінде қасықтай қаны қалғанша, ақтық демі біткенше алысса, елде қалған жас балалар мен қариялар сол азаматтарды барлық керек-жарақтарымен қамтамасыз ету үшін аянбай еңбек етті. Міне, осы азаматтардың ерлігін дәріптеп, еңбегін бағалау, сыйлап-қастерлеу Отанын сүйген әрбір жанның азаматтық борышы.

Сонау сұрапыл соғыс жылдары маңдай терін төгіп, ел мүддесі үшін еңбектенген бала Ортай бүгінде сексеннің сеніріне қадам басқан қария. «Жақсы адам қартайса, жазып қойған хаттай» деген сөзге осы жолы тағы бір мәрте көз жеткізгендей болдық. Саналы ғұмырын ұстаздық қызметке арнаған Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ-дың еңбек сіңірген қызметкері, «Ботаника» кафедрасының доценті Ортай Абдрахманұлымен жүздесіп, сұхбаттасқанда осындай ой келді...

— Ортай ата, Ұлы Жеңіс күні құтты болсын!

— Рақмет!

— Әңгімемізді әріден қозғасақ, соғыс басталған күн есіңізде ме? Қанды қақтығыс қайнаған қым-қуыт уақыты ауылыңыздың жай-күйін айта отырсаңыз...

— Біз Ақтоғай ауданынан бес шақырым жердегі ауылда тұрдық. Ауыл халқы Ақжа-

рық деген өндірістік колхозда еңбек ететін. Көбіне бидай егу, мал шаруашылығы дегендей...1941 жыл, маусымның 22-сі. Әдеттегі ауыл тіршілігі. Күн сәулелі шуақтай жарқыраған далада топ-топ болып біріккен балалар асық ойнап әлек. Олар Отан атты ұлы өлкеге қанды қасіреттің төнгенін білді дейсіз бе? Күйбең күнімен жүрген қаншама бейкүнә жанның өмірі қыршынынан қиылар деп кім ойлаған?! Қасым айтқандай, «Сұрапыл соғыс соқты да бұзды» ғой...

Иә, Мәскеуден тараған суық хабар түскі он екіге таман бізге де жетті. Аудандағы жұмысынан оралған жұрттың сол кездегі көңіл-күйін сипаттап беру мүмкін емес. «Соғыс, соғыс!» деп аттандап келеді. Үлкені де, жасы да, ері де, әйелі де қайғырып, жылап жатыр. Сыңғырлаған бала күлкісі, үстібасы шаң болып ойын қызығына берілген балалардың асығы да жайына қалды. Құдай басқа салмасын...

«Болат қайнауда шынығады, Батыр майданда шынығады» демекші, ел үмітін ақтар батырлар соғысқа тартыла бастады. Ол кезде он жаста едім. Ендігі кезекте ауылда жұмыс істейтін адамдардың саны азая түсті. Сондықтан да біз секілді колхоз балаларын егін салу, жинау, бастыру сынды жұмыстарға тартты. Егін бастыруда «молотилка» ны атқа немесе өгізге жегетін. Балаларды аттың немесе өгіздің үстіне отырғызады. Таңның атысы, кештің батысы сол жануарлармен алысып бағамыз. Кешқұрым шаршап, басмыз айналып, тіпті кейде ауылға қайта алмай қалғанда шөптің үстіне жата салатынбыз.

Қырқүйек айында әдеттегідей сабақ басталады. Сабақ дейсіз-ау, ол кездері ауылда

мұғалімдердің өзі жоқтың қасы. 9 сыныпты бітірген балалар өздерінен кішілерге сабақ береді, олар ауырып қалса, білімі өзгелерден жоғарырақ-ау деген балалар мұғалім ролін атқарады. Әлі есімде, 1942 жылы ғана ауылымызға жоғары білімі бар екі орыс қызы келді. Міне, алғашқы білім нәрімен осылай сусындаған едік. Ал оқудан тыс уақытта қыз балалар тігіп әкелген дорбаларға бидай, тары жинаймыз. Осындай бала-лақ шақты кешуіміз біздің ерте есеюімізге әсер етті...

— ҚарМУ-дағы жемісті еңбегіңіз турасында бірер сөз...

— 1948 жылы мектепті бітірген соң жоғары білім алу мақсатымен Алматыға аттандық. Мен, Ақышев Төкіш және Айтбаев Төкеш деген үш жолдас біздің ауылдан Алматыға оқуға түскен алғашқы студенттер едік. Алғашында Алматы зооветеринарлық институтқа түскен болатынмын. Кейінірек Қазақ ұлттық университетінде академик Кәрім Мыңбаевтың басшылығымен ашылған биология факультетіне ауыстым.

ҚарМУ-да 1954 жылдан бастап еңбек етіп келемін. Ол кездері оқуға түскен студенттердің саны өте аз болды. Сағаттың жеткіліксіздігінен оқытушылар көп қажет емес еді. Сол жылдары алғаш ҚарМУ-дың биология факультетіне арнайы учаске беріліп, факультеттің көптеген оқытушылары ағаш егумен, учаске аймағын жасылдандырумен айналыстық.

1964 жылы аға оқытушы, биология факультеті деканының орынбасары, дайындық бөлімінде қызмет еттім. 1980-1987 жылдар аралығы биология факультетінің деканы, проректор қызметінде болдым. Қандай қызметті атқарсам да ең басты қағида — ол

еңбегіме адал қарау еді. Еңбегімнің ғұмырлы болуының бір кілті осы болар.

— Ортай аға, «елу жылда ел жаңа» дейді ғой, өз заманыңыз бен бүгінгі жастарды салыстыра отырсаңыз. Тәуелсіз Қазақ елінің жастарына көңіліңіз тола ма?

— Негізі қазақтың жастары оқуға бейім ғой. Менің замандастарым білім алуға ұмтылатын, кітапты көп оқитын. Себебі, ол кездері білімділер өте аз болды. «Адамға ең бірінші білім емес, рухани тәрбие керек, тәрбиесіз берілген білім — адамзаттың қас жауы, келешекте оның барлық өміріне апат әкеледі» деп данышпан әл-Фараби айтқандай, жастардың тәрбиесіне әрқашан ерекше көңіл бөлінген. Бүгінгі жастардың басым көпшілігінің рухани білімге ден қоюы қуантады. Үлкенді сыйлау, біреудің ала жібін аттамау, өз ісіне адал болуы сынды қасиеттер дарыған. Осының барлығы еліміздің ертеңгі күніне нық сеніммен қарауға мүмкіндік береді. Бір сөзбен айтқанда, жастарымыздың бет алысы жақсы.

— Әңгімеңіз рақмет! Еңбегіңіз жемісті, өміріңіз жеңісті болсын!

ҚАНАФАТ ЕШМАҒАМБЕТОВ, ҚАРМУ СТУДЕНТІ

Батыр баба аманаты

Орал тауларының батыс беткейі отқа оранып, айнала түгел қырғын соғыс Ұлы Отан соғыс жүріп жатқан кез. Сталин бастаған Кеңес елінің қызыл армиясы гитлершіл фашиске күн санап соққы жасап, жойқын-жойқын соққы беруде.... Ал, Алтайдағы Қытай гаминдоншылары қазақтың бірен-саран ауылдарына аш қасқырша тиіп, оқтын-оқтын шабуылдар боратып қояды. Алтай... Қалың қазақтың жайлауы мен қостары тізіліп жатқан байырғы жері. Осы жерді атам заманнан түріктер мекендеп айды аспанға қаратып тұрды емес пе? Күлтегін, Білге қағандар ордасын құрып, елдігін түзеткен осы Қарт Алтай паналы мекені. Бүгін қазақ, дүнген, ұйғыр, қытай, халхалар жайлаған қонысқа айналып, Қытай гаминдоншылары өңешін созып, сұғын қадауда. Қытай гаминдондары тыныш жатқан қазақ ауылдарына бүлік шығарып, мал ұрлап, кісі өлтіріп, шекара бұзып қалың қазақты күндіз-түні мазалады. Бесбоғда шығын мекен еткен қазақтардың бабалары арғысы Аллаһтың әмірі, бергісі өмір тақауырына сай Алтайдың теріскей беті атанған жанға рахат, шөбі шүйгін, суы мөлдір, малға суат өңір — Қобда, Байөлке, Өр Алтай өлкелерін жайлап, күзеп, кей жылдары қыстай жүріп, бір мыңда сегіз жүздің орта шенінде түпкілікті орын тепкен көрінеді. Сол алып Алтайдың Бесбоғда шыңы маңындағы осы ауылды, гаминдондар бүгін түн жорта шабуыл жасап, қан жылатып кетті. Әлде бір бейтаныс жігіт жеңіл қимылдап, сыртқы киімін шешіп, тірсек жең пешпетімен мысықша басып, еңкейген жүріп, Сетештің үйінің артына келді. Орданың төріне беттеп кірді де, тез шығып кетті. Шамасы қағаз тастап кетті ғой деймін... Бүгін Жанкеш батыр ерте тұрып, төңіректің айналасына бір қарады да төменгі ордадағы үйге қарай тартты. Есік алдындағы құманмен дәретін алып есіктен үйге беттеп жер үстелдегі қағазды оқыды. Қытай иероглифімен жазылған жазудан түк түсінбей, Сетешті оятып хатты оқытты. Сетеш қытайша сауаты бар, азын-аулақ қытай алфавитін үйреніп жүрген Жанкештің досы, батыр жігіт. Әліппе оқығандай әріптеп

әзер оқып, Сетеш те сөйлемін аяқтады: «Гаминдон әскерлері төменгі Алтайдың Ақши, Буыршың, Арал жерлеріне әкелінді, Оспанның бандыларын құрықтап жүрміз» деген устав мөрі басылған қағазда осылай делінген. Жанкеш Сетешке «бүгін қайткенде шекара отрядын құрумыз керек, осыған шекарашылармен көмекші группалар, жастар отрядтары құрылып, барлау жұмыстар жүргізілсін. Бар, аймақтарға хабарла!» — деп сөзін аяқтап, өзі Бұлғын өзенінің жағалауына орналасқан Отанды қорғаушылардың еркін жасақ группаларын жасақтауға кетті. Сетеш түн ортасына қарай көлік тауып мініп, тиісті орындарға хабар бермек болып аттанды. Асығыс жортып келеді. Түн самалы қатты суытып, айнала қараңғы түнекке айналды. Алдағы Қобда аймағының шекара бекетіне жеткенше жарым сағаттық жер. Қобда өзеннің оң жақ беткейіне өтіп, Аттылы жолмен жүруте беттеді. Аттылының жолы қысқан, үлкен тастардың арасынан өтеді. Қой тұрмақ, түйе көрінбейтін қорымдар. Айнала төбешік мазарларға толы, жүрегі алып ұшып әзер келеді. Бөтен сылдыр естілсе болды құлағы елең етіп, бойын мазасыздық билейді. Әйтеуір Жанкеш батырдың айтқанын жандармға жеткізді. Сол күні ымырт жабыла жандарм Отцээн аймақ бөлімшесінен тысқары шекара отрядына келіпті. Сетеш атының басын тартып, аяндап отырып таң ата Қобда аймағына жетті. Тапсырманы Жандарм көмекшісі Доржыға тапсырды да, қайта кері Ақшиға жол тартты. Ал Бұлғын сумындағы шекараны жасақтап, ерікті отрядты ұйымдастырып, өзі бастап кіріп, ең алдымен үзенгіге аяқ салған Жанкеш түсі суық қытай гаминдондарына ескерту жасағандай бір қорқытып шабуылдап қойды. Қарасы көрінбей жортқан гаминдон сарбаздары Алтайды ары асып, жортып кетті. Өзірге қамал, бекіністер, ауыл аймақтар тыныштықта. Бұл тұсы суықтың әрекеті тұн жамыла жапалақша басталатыны жаман. Ұйқыдағы тыныш жатқан қалың елдің қараңғылығын сел басқандай қорқытып, шабуылдайды. Ол Ұлы Отан соғысы болып жатқан кез болатын,

ел басына күн туып, гитлердей жау жағадан алғанда, гаминдон қарақшылары бөрі боп етекпен алды, Жанкеш елді, жастар отрядын осы іргедегі жаумен күресуге шақырды, өзі осы жастар жасағын құрып жаумен күресуге үндеді. Бір аптаға мезет уақытта шекара бекетіне әскерлер де күн санап артып отырды. Жандарм Отцээн жағымпаз, жуан тері, сырт айналар халха жігіт. Аймақтың билдей жандарм деген аты бар осынау ұранхай маңғол елдің шекарасында не бір жұмыс атқарып жатыр дейсің, әйтеуір көз алдаушылық, қазақ десе болды бүйрегі теріс тартады. Әйтеуір қазақтың намысшылары шептің алдына шығып шекараның берік қамалын бекітті. Патриотты Жанкеш батырдың сарбаздары Өр Алтайды басып өтіп, Бұлғын, Шіңгіл, Дөңт, Қаратүңке, Сарытоғой мен Көктоғайға әскерлерін әкеліп, шекараны мықтап бекітті. Гаминдонның қызыл жандышпартымен айқасулар жиіледі. Кенет Шіңгілдің етегін бойлап гаминдондардың қалың әскері көріне бастады. Жау алқымға алып, енді қауіп-қатер төне бастады, Жанкеш батыр әскерін әлі орнынан қозғалтп емес. Не бір ойлаған тәсілі бар ма, гаминдондар жақындағанша жазық жайқанның қыратында жайды күтті. Бір мезетте Жанкеш батыр барлық отрядын орнынан қозғап, бірер сөзін айта бастады.

— Жау қолына тірі түсу — ерге намыс, елге таңба. Бірде-бірін жау қолына түсуші болмаңдар. Бұл — Отанға деген антымыз болсын. Жаудың басы көп екен деп, артқа шегінбеңдер, бойларыңда жүрексіну болмасын, елім деңдер, жерім деңдер, нар тәуекел күш біріктіріңдер, — деді сөзін аяқтап, өзі әскерлерін біріккен күшке топтастырды.

— Ура! Ура! Ура! Ура! — деп шекарашалардың дауысы жаңғырықша борады. Жанкеш сол жақ, оң жақ қанаттарды Сетеш пен Қабига беріп, өзі орталық қанаттан жауға аттанды.

— Өне, гаминдон әскері көрінді, — деп Сетештің даусы шыға беріп еді, сол-ақ мұң екен, жан-жақтан оқ жаңбырша борады. Алдыарты жарқ-жүрқ етеді. Аттар осыра үркіп, омақасы түсіп жатқандар қаншама. Жарқ-жүрқ еткен оққа аттың бара-бара бойы үйренген соң аттың шабысы да түзеліп барады. Осы сәтте барлығы түс-тұстан қоршауды бұ-

зып суылдап өтіп жатты. Екі жақтың әскері мыңнан асып арылады, қан сасыған дала мен қыраттың төсі мен төскейі оқ-дәрілермен толып кетті. Бір мезетте соғыс бітердей жан-жақтан атылған оқ саябырлады, жау әскері қайта артқа шегіне шекарадан асты. Жанкеш жаудың әлі жеңілмегенін сезгендей әскерлерінің басын біріктіріп, ұрыстағы қазалыларды жерлеуге бел буды, сонда да қаруларын буынып, сақ жүріңдер дегендей, бәрі қарула-нып қан сасыған даланы тазартып, қыраттың басындағы шіңгіл төбешігіне өлілерді жерледі. Жаңбыр да құйып, бір мезет аспанда найзағай ойнақши берді, әйтеуір шекарадан жаудың әскерін өткізбегенге бәрі маз болғандай, бірақ та қуаныштар білінбейді, ренктері солып қалған. Қайтсын, андалаған Қытай гаминдондарын жеңу қиыншылық екені Жанкешке, әскерлеріне айдай анық. Оң жақ қанатты басқарған Сетеш қатты жараланып, оқ оң жақ санына тиіпті.

— Есіл ерге не болды екен? Жазым болмаса иті еді, — деп Жанкеш те Сетештің маңына келді. Аузынан қан ағып, жаны тыпыршып Сетеш те төбенің басында жатыр.

— Кім бар мына оқты уытын таратпай алып шығындар, — деп Жанкеш маңына жар салды. Шекара дәрігер қызметкерлері бұл ұрысқа келмегенді. Шекара орталығына жеткенше жарым сағаттық жер. Уыты тарап аяғынан айырылуы да неғайбыл. Жанкештің қасына Майлыбай келіп, оқты алуға шамасы келгенше жәрдемдесті. Жан-жағынан Семейхан, Ардаш, Жанкештер батырдың аяғын мығым ғып ұстап, қозғалтпады, Майлыбай отқа темірді қыздырып, қыспақ қылып жасап, санындағы оқты әрең дегенде алып шығарды.

— Ах.. а... ах, ыы... ыф, ыф, — деп Сетеш оқты алғанша шыбын жаны шыға жаздады.

Бәрі оңалып Майлыбай оқ дәріні алып, оқ типен жерді киімнің жыртысымен, қатты ғып орап тастады. Енді бәрі есін жинап, отряд мүшелерінен жараланған он шақты адамды, Сетешті алып шеара орталығына қайтты. Гаминдон әскерлерінің шабуылы әлі тыыла қойған жоқ.

(Жалғасы бар)

АЛТЫНБЕК ҚҰМЫРЗАҚ, ҚАРМУ СТУДЕНТІ

Поколений не прервется связь

Наша страна готовится к празднованию 66-летия Великой Победы. Этот день занимает особое место среди отмечаемых праздников в нашей стране. Мы, изучая историю нашей Родины, немало времени уделяли материалам, связанным с подвигами Великой Отечественной войны. И только чуть-чуть касались тем, где рассказывалось о трудовых подвигах в тылу. А мне всегда хотелось побольше узнать о военном времени, о людях, внесших свой бесценный вклад в победу над фашизмом. О людях, которые живут рядом с нами, об их судьбах, о жизни в военные и послевоенные годы. Этим самым было продиктовано мое желание узнать, поговорить со свидетелями того времени о непростом военном времени.

Моя встреча и беседа с тружениками тыла состоялась в санатории-профилактории КарГУ им. Е. А. Букетова. Заезд в профилакторий был 18 апреля. Наш университет проводит ежегодную акцию, оплачиваемую профкомом, предоставляя ветеранам отдых и лечение. Здесь они получают трехразовое питание, массаж, лечение в процедурных кабинетах, пьют кислородные коктейли для поддержания иммунитета. Как отметили ветераны, профилакторий — это место высокой культуры, где к ним относятся как к родным — с заботой, добротой и уважением.

Тимеш Магауович Ильясов, труженик тыла (он работал в КарГУ на кафедре истории Казахстана), отметил, что врачи профилактория относятся к ним, пожилым людям, с

лаской и заботой и что он каждый год с удовольствием возвращается в стены этого оздоровительного учреждения.

Канапия Мубаракович Арынгазин, труженик тыла, доктор, профессор физического факультета, пятьдесят лет работал в педагогическом университете, занимал должность декана. В 50-е годы ему даже довелось служить вместе с первым космонавтом Юрием Гагариным. Но годы взяли свое, а теперь благодаря санаторно-курортному отдыху в профилактории он и его супруга получают заряд энергии, возможность поговорить со своими коллегами, встретиться с друзьями. Вспомнить трудовые подвиги и моменты становления родного университета, которому в предстоящем, 2012 году исполнится 40 лет. Его жена Дина Ибраевна Арынгазина вспоминает: «Было тяжело в те суровые годы, мама воспитывала четверых одна, детство было трудным. И конечно же, здоровье мы подорвали еще тогда, в военные годы. Поэтому мы благодарны руководству КарГУ, профсоюзному комитету, коллективу профилактория за то, что они ежегодно дают ветеранам возможность поддерживать свое здоровье. Это многим из нас жизненно необходимо!» Тарбия Каресова, ветеран труда, труженик тыла, со слезами на глазах вспоминала о том, как, будучи молодой девушкой, работала на железной дороге, носила в мешках песок: «Каждый из нас стремился работать за двоих, невзирая ни на какие трудности. Отец и братья ушли на фронт, и мне приходилось выполнять любую тяжелую работу ради куска хлеба и глотка воды.

Даже спать времени не было...» Родные Тарбии не вернулись с фронта, и она в тяжелые военные годы осталась одна. А теперь здесь, в уютной обстановке профилактория, с удовольствием встречается со своими друзьями и коллегами, с которыми бок о бок было проработано и прожито немало счастливых дней, это как вознаграждение за трудное военное детство.

Судьбы живых свидетелей военных лет — это судьба каждого человека и яркое отражение судьбы нашей страны. Встречаясь с ними, я отметила нежелание некоторых из них вспомнить о тех страшных годах. Объясняли они это тем, что вспоминать тяжело и больно. Они как бы заново переживают то время. Ведь многие из них потеряли на войне своих родных и близких, вся их жизнь изменилась. Самое главное я поняла, что все уходит в историю: страдания людей, голод в военные и послевоенные годы. Наше поколение имеет возможность прикоснуться к войне в воспоминаниях живых свидетелей того времени.

Ветераны искренне произносят слова благодарности в адрес людей, которые помогают им поддерживать здоровье. Они благодарят главного врача санатория-профилактория КарГУ Токсанбаеву Айтбану Жунусовну, массажиста Кузину Валентину Андреевну, терапевта Чанчарову Алису Сатановну, а также Коченову Раису Харисовну и Кушикову Светлану Камаспаевну и всех-всех сотрудников профилактория за их отзывчивость, внимание и заботу о пожилых людях.

А мне, правнучке этих молодых сердцем людей, захотелось самой выразить благодарность поколению ветеранов, которых осталось уже немного, благодарность к тем, кто отстоял Родину и свободу и в тылу и на фронтах, благодарность трудовому героизму этих людей, которые начали работать в 10 лет, потеряли и родных, и здоровье. Я горжусь тем, что мои земляки своим трудом внесли весомый вклад в победу. Говоря о героических делах народа в годы войны, особенно хочется сказать о трудовых подвигах женщин. В первые дни войны, преодолевая огромные трудности, они сменили своих мужей, отцов и братьев у станков, осваивали их специальность и с каждым днем повышали свои производственные показатели. Их труд золотыми буквами вписан в героическую летопись нашей Родины. И мне, юной девушке, очень хотелось бы стать в чем-то похожей на ту девчонку в простом ситцевом платье и белой косынке на темных волосах, какой была моя ровесница довоенных лет...

ДАМИРА СУЛЕЙМЕНОВА, студентка группы РЖ-22

Бауыржан Момышұлының қанатты сөздері

Еліміздің дара ұлдарының бірі, бірегейі Бауыржан Момышұлының мұздай құрсаулы қаруын қаламға айырбастаған айбынды жазушы екенін де білеміз. Ол қайда жүрсе де өз ортасына орасан беделді, артына жігерлі де қайратты, өнегелі де өрелі сөздер қалдырған,

ешкімнен беті қайтпаған, көргенін көңілге түйіп, өскелең ұрпаққа мұра етіп қалдырған. Баукеңнің сол қанатты сөздерінің бір бөлігін оқырман назарына ұсына отырып, жастардың санасына отансүйіштік, ұлтжандылық қасиеттер ұялатуда көп себеі тиер деген ойдамыз.

Біз де сүйек, еттен жаралған жанбыз. Біздің жанымызды тебіренге соққан жүрек болаттан құралған емес, бірақ біздің жүрек отты жүрек. Оның оты болатты ерітіп, жаңқадай жандыратын от. Біздің жүрегіміз — қауіп-қатерді көтеріп, өлімді жеңетін бір жарак, ана сүтін ақтап, туған елді, Отанымызды сүю сезімі. Бізде ер атасы — махаббат, өмір тасы — халық, ел намысы — ер қолында, ер намысы — ел қолында. Біз намысты елдің ұлымыз. Жеңілмес күшіміз сонда.

Орынды зіркілдеу — сабақ, орынсыз зіркілдеу — азап. Орынды зіркілдеу жастарды дұрыс жолға, орынсыз зіркілдеу бұрыс жолға салады.

Сенімді ақыл мен ерікке бағындыру қажет. Табандылық пен өзіңді-өзің билеу, өр рух пен қайыспайтын қайсарлық — ерліктің кепілі.

Алтын басты болсаң да, ардан артық емессің.

Анамыздың ақ сүтімен бойымызға дарыған ана тілімізді ұмыту — бүкіл ата-бабамызды, тарихымызды ұмыту.

Тізе бүгіп, тірі жүргеннен, тіке тұрып, өлген артық.

Ана үшін аянба — ант ұрады, бала үшін аянба — бетің күйеді, елің үшін аянба — ерлігіңе сын, жұртың үшін аянба — жігіттігіңе сын.

Ел дегенде езіліп, жұрт дегенде жұмылып істе.

Азаматқа өмірден де ар қымбат, өлімнен де ұят күшті.

Қайратыңа әдісіңді жолдас ет, әдісіңе ақылыңды жолдас ет.

Отанда опасызға орын жоқ.

Событие

Имена героев навсегда в памяти молодого поколения

«Никто не забыт, ничто не забыто» — под таким лозунгом проходит в КарГУ им. Е. А. Букетова месячник оборонно-массовой и военно-патриотической работы, посвященный 66-й годовщине Победы в Великой Отечественной войне. Два майских праздника — День защитника Отечества и День Победы — в нашем университете на особом счету, потому что в историю КарГУ вписаны имена преподавателей и студентов учительского института, которые с первым призывом ушли на фронты Великой Отечественной войны. Многие из них погибли. Теперь на примере своих прадедов студенты учатся беречь мир и согласие в нашей многонациональной стране.

В рамках месячника студенты на факультетах подготовили литературно-художественные стенгазеты, в группах проходят кураторские часы на тему «Великой Победе — 66 лет!», а также встречи с участниками войны и тружениками тыла. Библиотека проводит на факультетах серию тематических выставок «Поклонимся великим тем годам!», «И подвиг, и слава, и память!», посвященных великой Победе. А еще студенты университета и колледжа КарГУ вместе с представителями дебатного клуба и Студенческого парламента КарГУ посетят воинские части. Но самыми запоминающимися для студентов станут, конечно же, встречи с ветеранами. Накануне праздника профсоюзный комитет вместе со Студенческим парламентом КарГУ поедут с поздравлениями к ветеранам войны и труда, работавшим раньше в нашем вузе.

В КарГУ ветеранам войны и труда уделяется особое внимание. Сегодня их осталось всего 35 человек: четыре ветерана войны и 31 труженик тыла. В этом году несколько ветеранов отмечают юбилеи. Это радость, но со слезами на глазах. Руководство университета и сотрудники не забывают о тех, кто посвятил становлению высшего образования в Караганде лучшие свои годы. Ветеранам каждый год предоставляется возможность получить бесплатную медицинскую помощь в санатории-профилактории КарГУ. Этой весной в санаторий заехали 23 ветерана, там они проходят полный курс лечения. В этом году ветеранам была оказана социальная помощь на сумму более одного миллиона тенге. Ветеранов поздравляют не только в праздники, помнят о них и в будни. Социальная помощь выделяется на приобретение лекарств, лечение, снабжение продуктами питания, ремонт квартир.

Подарить минуты радости ветеранам стараются и студенты. В канун праздника Дворец студентов примет гостей с орденами и медалями на груди, которые свидетельствуют о военных и трудовых подвигах. Для ветеранов зазвучат песни военных лет в исполнении коллективов КарГУ. И еще ни один праздник Победы не обходится без минуты молчания, которой присуща светлая, тонкая грусть о тех, кто «не вернулся из боя». А 6 мая ветераны КарГУ вместе с руководством университета, студенчеством возложат цветы к стеле Памяти в парке Победы. Наши студенты говорят уже не о дедах, а о прадедах, павших на полях сражений, но имена героев, а значит, их патриотизм и нравственные принципы передаются из поколения в поколение.

ТАТЬЯНА ГОЛУБЦОВА

Әлеуметтік жаңғырту – жаңа әлеуметтік саясат

Университет қабырғасында Елбасымыз Н.Ә. Назарбаевтың «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз» атты Жолдауын жастар арасында кеңінен насихаттау, алдағы жылдары мемлекет тарапынан жүргізілетін бағдарламалармен танысу мақсатында «Әлеуметтік жаңғырту — жаңа әлеуметтік саясат» тақырыбында факультет-аралық пікірсайыс турнирі өтті. Аталмыш турнирге мемлекет басшысының «жиырма бірінші ғасыр — білімді де талантты жастардың ғасыры» деген сөздерін кейілеріне түйіп, жадынан бір сөтке шығармаған университетіміздің бірқатар студент жастары қатысты. «Асыл тастан, ақыл жас-тан» демекші, бұл турнирде бақ сынаған командалардың басым көпшілігі пікірсайыс өнерінің әліп-песін енді тәмамдаған студенттер еді. Осынысымен бұл жарыс ерекше. Неге десеңіз, бүгінде тәуелсіз елдің ауасын еркін жұтып жүрген бұл буынның ойы озық, көкірегі жаңа тың идеяға толы. Тіпті, ойын аяқталған соң өз позицияларын төрешілер мен қарсылас оппоненттеріне дәлелдеуге тырысып, нақты неге бұл мәселенің өзекті екендігін, неге бұл шешу жолының нәтиже беретінін жеткізбекші болғандығын көргенде кеудемді қуаныш кернеп, төбем көкке жеткендей болды. Шіркін, біздің жастарымыздың барлығы осы азаматтар секілді өз елінің бүгінгі мен болашағына бейжай қарамайтын, кез келген жағдайда қандай мәселеге қатысты болмасын өздерінің азаматтық позициясын көрсетіп, оны қорғай білетін, осы заманғы жан-жақты біліммен қаруланған болса екен деген ойға келесің. «Интеллектуалды ұлт-2020» бағдарламасын қабылдауда мемлекет аталмыш мақсатқа қол жеткізуді алға қойса керек...

Әрине, жарыстың аты — жарыс, біреу жеңеді, біреу жеңіледі. Қарсыластарынан оқ бойы озып шыққан филология факультетінің 2 курс студенттері Әйгерім Ықтықбекова мен Назым Исатаева құрамындағы «Тұғыр» командасы жеңістің ең биік тұғырынан көрінді. Екінші орынды экономика факультетінің 1 курс студенттері Маржан Төлеубекова мен Назгүл Жұматаева құрамындағы «Арғын» командасы иеленсе, жүлделі үшінші орынға Назерке Бекмағанбетова мен Жібек Еруланова құрамындағы «Асар» командасы тұрақтады. Турнирдің үздік спикерлері болып Айдос Толымбеков, Тимур Сейдалин және Бағлан Болатбекова танылды. Жеңімпаздар мен жүлделі орын иеленген командаларға мақтау қағаздары, бағалы сыйлықтар табысталды.

Р. С. «Ақыл, қайрат, жүректі бірдей ұста, Сонда толық боласың, елден ерек» деген Абай атамыз талап, шыдам, қайрат, жүрек, ақыл сияқты адами сапалардың адам бойынан бірдей көрінуін қалаған. Ендеше, ертең ел тізгініне ие болар жастарымыздың ғаламдық өркениеттен қалып қоймай, білімді, тәрбиелі, жан-жақты болып қалыптасуын қамтамасыз етуге бет алған ҚарМУ пікірсайыс клубының қызметіне ақ жол тілей отырайық.

ҚАНАПАТ ӘЙКЕШҰЛЫ,
ҚАРМУ СТУДЕНТІ

«Отанның орны — жүректе»

«Замандасым, сен Тәуелсіз, көпұлтты Қазақстанның азаматысың! Асыл аманат болған ардақты жас қазақстандықтың атын әрдайым мақтан ет! Келешегі кемелденген, мемлекет негізін қалау жолында білімің мен біліктілігіңді аяма! Болашағына сеніммен қарайтын жастармен бірге бол!» деп жаңғырған дауыс салтанатты жиынның шымылдығын ашып берді...

Қарағанды шаһары, академик Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ-да Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 20 жылдығына орай Аймақтық патриоттар форумы өтті. Жастар арасында отансүйгіштік қасиетті насихаттау, әлеуметтік белсенділік пен азаматтық жауапкершілікті қалыптастыру мақсатында ұйымдастырылған ізгі шараның берер өнегесі мол. Форум жұмысына Қарағанды облысы көлеміндегі жоғары оқу орындарының студенттері, «Нұр Отан» ХДП «Жас Отан» жастар қанаты мен Қарағанды облысындағы жастар ұйымдарының көшбасшылары қатысты (Қарағанды Жастар мемлекеттік қызмет мектебі, Студенттік Парламент, Аймақтық Қазақстан студенттер альянсы, «Жасыл ел», Қарағанды облыстық студенттік құрылысшылар отрядының облыстық штабы, «Қазақстан азаматтары» АҚ).

«Қасиетті Отанның басты байлығы — оның әр азаматы, әр отбасының тыныштығы, берекесі, амандық-саулығы. Патриот үшін аталмыш құндылықтар өте маңызды болмақ, себебі Отан отбасынан басталады» дейді форумға қатысушылар. Аймақтық форум аясында мына секциялар бойынша жұмыстар жүзеге асырылды: патриотизм қоғам бірлестігінің бір факторы; Қазақстан жастарының патриоттық рухын білім беру жүйесі арқылы дамыту және нығайту; толеранттылық, халықтар арасындағы достастық; әскери-патриоттық тәрбиенің негізі. Студенттер сарайының фойесінде университет жастары ұйымдарының көрмесі ұйымдастырылды.

Талаптың тұлпарына мінген талантты, қоғамдық іс-шаралардың басы-қасында жүрген жалынды жастарымыздың бүгінгі беталысы болашаққа деген сенімді нықтай түсті. Қазақ әдебиетінің көрнекті өкілі Ә. Сәрсенбаевтың: «Сенен артық қасиет жоқ, жер, тегі, Сен ұрпақтың күліп атар ертені, Тағдырыңды тапсыр маған, туған жер, Көркейтуге міндеттімін мен сені», — деген патриоттық өлең шумағы форумға жиналған әр жанның жүрегінің төрінен орын алғандай.

ЖАСТАР ІСІ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ

Форум патриотов: казахстанцы — хозяева своей судьбы!

В Караганде прошел региональный Форум патриотов, посвященный 20-летию Независимости Республики Казахстан. Целью этого мероприятия стала пропаганда патриотических ценностей в молодежной среде. Форум проходил на базе КарГУ им. академика Е. А. Букетова. В нем участвовало около тысячи представителей высших учебных заведений Карагандинской области.

Мероприятие открылось выставкой-презентацией молодежных организаций КарГУ, где были представлены Карагандинская молодежная школа государственной службы, дебатный клуб, интеллектуальный клуб «Что? Где? Когда?», межнациональный культурный центр и другие. С приветственным словом к участникам форума обратился ректор КарГУ им. Е. А. Букетова профессор Кубеев Е. К. «Нельзя забывать о том, что современная молодежь, получающая образование в высших учебных заведениях, будет в будущем формировать основу политической, экономической и научной элиты общества. Именно она будет принимать главное участие в процессах социально-политических и культурных преобразований. Патриот — это человек, который овладевает знаниями, совершенствуется во имя процветания своей страны. Основа прогресса любого государства — это знания, интеллект, профессионализм людей. Если позиции молодых патриотов будут основываться на этих принципах, у нашей страны большое будущее», — подчеркнул в своем выступлении руководитель крупнейшего в регионе вуза. Гостями форума стали Г. Б. Далабаева, директор Центра молодежных инициатив Карагандинской области, М. Ж. Куттыбай, исполнительный секретарь молодежного крыла «Жас Отан» Карагандинского облас-

тного филиала НДП «Нур Отан», М. С. Ивалинов, председатель Областного штаба ССО, А. Ж. Татагулов, вице-лидер республиканского движения «Альянс студентов Казахстана», Н. З. Омарханов, председатель Областного штаба молодежных трудовых отрядов «Жасыл ел», а также представители воинской части 6800 Карагандинского соединения Внутренних войск РК.

После открытия все участники форума начали работу по четырем секциям: «Патриотизм как один из факторов консолидации общества, составная национальной идеи», «Развитие и укрепление патриотизма молодежи Казахстана через призму образовательной системы», «Воспитание патриотизма через приятие толерантности, дружбы между народами», «Военно-патриотическое и культурное воспитание молодежи», где представили около 60 докладов. Среди обсуждаемых вопросов — пропаганда государственного языка, реформирование системы образования, толерантность и дружба народов в многонациональном государстве, военно-патриотическое воспитание молодежи, ее участие в построении гражданского общества и еще много других. Во время закрытия форума состоялось награждение участников за лучшие доклады, представленные на секционных заседаниях.

У Президента РК Н. А. Назарбаева есть прекрасные слова: «Изменились мы сами, наше мышление и мировоззрение. Мы без особых подсказок поняли, что только собственный труд станет источником благосостояния, а государство должно создать для этого должные условия». Сегодня казахстанцы сами хозяева своей судьбы. И эта мысль стала ключевой идеей форума.

Соб. инф.

Экономика впечатлений — новый подход в менеджменте

В КарГУ им. Е. А. Букетова прошла встреча выпускников университета с президентом «Гражданского альянса» Карагандинской области Гульнар Курбанбаевой и тренером корпорации PRAGMA, директором по развитию корпорации «Агроинвест», к. э. н. Петренко Еленой Степановной, которые презентовали два мастер-класса.

Первый мастер-класс — «Опыт взаимодействия власти и институтов гражданского общества в интересах региона» — был посвящен теме налаживания эффективного диалога власти и гражданского сектора. Автор

мастер-класса продемонстрировал важность налаживания коммуникации среди НПО и государственных структур ради решения социальных проблем города и области.

Второй мастер-класс — «Экономика впечатлений и человеческие ресурсы» — презентовал новый подход в менеджменте — «экономику впечатлений», когда сырье равноценно, товары — материальны, услуги — нематериальны, впечатления — незабываемы. Основные принципы нового подхода: создать набор типовых впечатлений, достаточно широкий, но все же ограниченный; собрать данные о каждом клиенте,

чтобы можно было учесть индивидуальные особенности; создать каналы коммуникации, позволяющие массово обращаться к персональному клиенту; обращаться индивидуально к каждому клиенту, предлагая свой набор впечатлений.

Эти мастер-классы позволили студентам выпускных курсов сориентироваться в выборе будущей профессии, определить для себя новые сферы и возможности профессиональной деятельности.

Информация предоставлена Центром карьеры и трудоустройства

Дебатный клуб

Изменения в законодательство вносят участники дебатов

Члены клуба дебатов КарГУ им. Е. А. Букетова приняли участие в Республиканском турнире дебатов на Кубок ректора КазГЮУ — 2011. Турнир проводился 9-11 апреля 2011 года в Астане, в стенах Казахского гуманитарно-юридического университета по американскому парламентскому и Президентскому дебатному формату. В турнире приняло участие более 60 команд из всех городов Казахстана. Игры проводились по следующим резолюциям: «Эта палата считает, что введение уголовной ответственности юридических лиц в РК оправданно»; «Эта палата изменит выборное законодательство РК»; «Эта палата считает, что введение института медиации в РК оправданно»; «Эта палата осудит деятельность сайта WikiLeaks»; «Эта палата считает, что правоохранительные органы должны получить право заключать сделки с осужденными преступниками для раскрытия альтернативных дел»; «Эта палата реформирует пенитенциарную систему РК»; «Эта палата считает, что ужесточение наказания оправданно»; «Эта палата создаст механизм привлечения злостных должников к уголовной ответственности»; «Эта палата усовершенствует систему охраны интеллектуальной собственности»; «Эта палата создаст механизм ускоренного искового производства в гражданском процессе». По итогам турнира команда казахской лиги дебатного клуба КарГУ «Жеті жарғы» в составе студентов 3-го курса юридического факультета Ахмета Утепбаева и Каната Ермагамбетова заняла 3-е место, Канат Ермагамбетов также признан одним из лучших спикеров турнира.

Мы выбираем свое будущее!

Этот слоган стал лейтмотивом Регионального дебатного турнира на кубок Молодежного парламента Карагандинской области, посвященного 20-летию Независимости РК. Турнир прошел 16 апреля 2011 года. Организаторами мероприятия выступили Управление внутренней политики Карагандинской области, Центр молодежных инициатив Карагандинской области, ОО «Граждане Казахстана». Турнир проводился по американскому парламентскому дебатному формату в трех лигах (казахская, русская и английская). В Карагандинской области игры впервые проводились в английской лиге. Это стало возможным не без помощи членов дебатного клуба КарГУ: Ербол Сармурзин, студент 3-го курса филологического факультета, проявил инициативу и помог провести сами дебаты, Назерке Аманжол, студентка 4-го курса факультета иностранных языков, а также координатор английской лиги КарГУ, была приглашена на турнир в качестве главного спикера английской лиги.

Дебаты проводились по следующим резолюциям:

1. Эта палата внесет изменения и дополнения в закон.
2. 1992 год. Эта палата оправдывает отказ Казахстана от ядерного оружия (пространственно-временной кейс).
3. Эта палата выявит трех лучших политиков Казахстана.
4. Эта палата считает, что молодым — «дорога в акиматы и в Парламент!»
5. Эта палата предложит «визитную карточку» Казахстана.

По итогам турнира команда английской лиги Icebreakers в составе студенток 3-го курса факультета иностранных языков Айгерим Фазыловой и Мадины Аскарковой заняла второе место; команда Alash в составе студента 1-го курса факультета иностранных языков Ербола Жедилбаева и студента 3-го курса юридического факультета Талгата Кулжанова заняла 3-е место.

Информация предоставлена Комитетом по делам молодежи

Олимпиада өз мәресіне жетті

Таяуда академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінде бастапқы әскери дайындық мамандығы бойынша III Республикалық олимпиада болып өтті. Додалы жарыстың сөз басы Инновациялық технология орталығының директоры Серік Сағымбекұлына берілді. Аталмыш шараға Қарағанды облысының қорғаныс істері жөніндегі департаменті бастығының орынбасары Станислав Жаров, облыстық соғыс және еңбек ардагерлері кеңесінің жастар ісі жөніндегі төрайымы Сара Балқашқызы қатысты. Сайысқа I. Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті, М. Өтемісұлы атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті, Қорқыт Ата атындағы мемлекеттік университет, Абай атындағы Қазақ мемлекеттік университеті, Қожа Ахмет Яссауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университеті, Тараз мемлекеттік педагогикалық институты, Павлодар мемлекеттік педагогикалық институты, М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті, Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің сайдың тасындай іріктеліп алынған 9 командасы өзара бақ сынасты.

Олимпиаданың алғашқы айналымында Калашников автоматының толық құрастырылмауы, толық емес жинау бойынша нормативтер орындалды. Екінші бөлімде қатысушылар ИЖ-38 пневматикалық винтовкамен нысанаға арудан жарысқа түсті. Сайыс барысында құралайды көзге атқан қас мергендердің өнеріне тәнті болдық. Соңғы айналымда Қазақстан Қарулы күштерінің 4 жарғысы бойынша слайд сұрақтарына жауап беру тапсырмасын орындады. Жарыстың әділ өтуіне доцент Ж. Божиг, А. Иманбетов, аға оқытушы Т. Елемесов, М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің аға оқытушысы А. Бекбосынов өз үлесін қосты. Сайыс шарттарынан сүрінбей өткен командалар марапатталды. Үшінші орын Тараз мемлекеттік педагогикалық институты және Қожа Ахмет Яссауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университетіне берілсе, екінші орын Абай атындағы Қазақ ұлттық университеті мен М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетіне бұйырды. Академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің атынан қатысқан команда барлық сыннан мүдірмей өтіп жеңісті қанжығасына байлады. Олимпиада соңы Қали Байжанов атындағы концерттік бірлестіктің концерттік бағдарламасына ұласты.

Жамила АДАЙ

Жүзі жарқын жүздесу

Жуырда Қарағанды мемлекеттік университетінің химия факультетінде 1 курстықтарға арналған танымдық конференция болып өтті. Конференцияны жан-жүрегімен сезініп, студенттердің талпынысын оятып жүрген философия пәнінің оқытушысы, доцент Уәлихан Оспанұлы. Жылда өткізіліп тұратын бұл шараға студенттер қызу дайындалғаны көрініп тұр.

Жақсының жүзі жарқын демей ме қазақ. Уәлихан ағамыз бүкіл билікті студенттерге беріп, өзі де көрермен болды. Конференцияның жалынды жетекшісі әрі жүргізушісі Аягөз Әлиева. Алғашқы баяндама су мәселесіне арналды. Баяндамашылар — Гүлбаршын Мәкен, Жәнібек Жанұзақов, Фариза Шарипова әдемі ой өрбітті. Екінші айналымдағы баяндама Ислам философиясы болды. Дін төңірегінде келелі ой өрбіткен Ақнұр Қылышева мен Рымгүл Жасұланға көрермендер сұрақ қойып, тұщымды жауаптар алды. Химия факультетінде өткен конференциядан түйіндеп қайтқан ойымыз осындай. Жастары жалынды. Жеңісті күндері тек қана алда, ағайын!

Айдын ТОНТАЙТЕГІ,
ҚарМУ студенті

Қазақ халқының мақтанш етер асыл мұра, рухани жәдігерліктерінің ішінде ғасырлар сүзгісінен өтіп, бүгінге жеткен көл-көсір өнер қазынасы ерекше орын алады. Қазақ күй өнері — қазақ жанының ғасырлар көшінде шаң баспаған сырлы айнасы, халық рухының ықпалынан тіл қатқан тірі күюгері. Күнделікті тұрмыс-тіршілік, салт-дәстүрге орайласа туған ғұрыптық күй әуені — адам баласының аңсар-мұраты. Қайғы-мұң, сағыныш-шер, өзек өртер өкініші мен жарқын үміт, қуаныш-шаттығын, сан алуан сезім-күй, жан әлемін өрнектеп, биік кәсіби өреге жеткен дәстүрлі күй өнері ұлттық музыкамыздың алтын өзегі, бұрыннан бүгінге арқауын үзбей жетіп, қазіргі рухани болмысымызға нәр беріп тұрған сарқылмас қайнар іспетті.

Осы орайда дәстүрлі қазақ күй өнерінің кие-сін дәріптеп жүрген «Сарын» фольклорлық ансамблінің жетекшісі Құралай Болатқызы Түсіповамен жүздесіп, сұхбат алған едік.

— Таяуда жеке шығармашылық концерттеріңізді бердіңіздер. Концерт қалай өтті? Өз ойларыңыздан шықты ма?

— Ол жағын тыңдарман айтсын. Жетістіктің еңбекпен келетініне шүбәм жоқ. Халықтың көңілінен шығуға бар ынтамызды салдық. Халық

Талантты тоғыздықтың тартысы

Қазақтың қара шаңырағы, 40 жылға тарта тарихы бар білім ордасы Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінде сәуірдің жиырмасыншы жұлдызында «Жыл студенті-2011» байқауы өтті. Байқауға әрбір факультеттің ең үздік, білімді, оқу, тәрбие, қоғамдық жарыстарда үздік нәтижелерге жеткен студенттері қатысты. Байқау алдын-ала іріктеуден өтіп, оқу ректоратының комиссиясында тексеріліп қаралды. Нағыз тартысты байқаудың соңғы нүктесі сәрсенбінің сәтті күнінде Студенттер сарайында өтті. Іріктеліп, жүзден жүйрік, мыңнан тұлпар болған: Сана Мұқанова (әлеуметтік-педагогика факультеті), Еркебұлан Әскерхан (физика факультеті), Ұлпан Өмірзақова (кәсіби-көркем өнер факультеті), Әсел Жауымбаева (экономика факультеті), Биназира Ермағамбетова (заң факультеті), Алтынбек Құмырзақ (филология факультеті), Нұрбол Солтанбек (тарих факультеті), Мадина Асқарова (шетел тілдер факультеті), Махаббат Тәгібаева (химия факультеті) сынды сайыпқыран студенттер қатысты. Байқаудың басты мақсаты конференция, олимпиадаларда білімділігімен көзге түскен талантты студентті анықтау болатын. Байқау бес кезеңнен тұрды: таныстыру бөлі-

«Сарынның» сазы

төреші ғой, әділ бағасын көрермендер бере жатар.

— «Сарын» деген атауына тоқталсақ?

— Біздің халықтың табиғаты да, мінезі де ұлттық саз аспаптарының үнімен сабақтасып жатады. Ансамбль құрылғанда оған «Сарын» деген атты Мәжитов Марат ағамыз қойып әрі жетекшілік жасаған. Ол кісінің араласуымен ансамбліміздің деңгейі көтерілді. Ағаның арқасында бірнеше жыл жақсы жұмыс істедік. Қазіргі таңда № 2 өнер мектебінің директоры болып қызмет атқарады. Марат ағамызға айтар алғысымыз шексіз...

— «Сарын» фольклорлық ансамблінің құрылғанына қанша жыл болды? Осы уақытқа дейін қандай жетістіктерге қол жеткіздіңіздер? Болашақта ансамбль құрамында өзгерістер болуы мүмкін бе?

— Ансамбліміз 2000 жылы құрылды. Алғашқы жылдары көп қиындықтар болды. Дегенмен жұдырықтай жұмылып жұмыс жасағанның арқасында көптеген жетістіктерге жеттік. Аллаға шүкір, биік белестерді бағындырдық. «Жастар Қазақстанның болашағы» атты фестивалде 7 жыл қатарынан I орынды иелендік. Сонымен қатар тағы да басқа әр түрлі шараларда көптеген жетістіктерді қанжығамызға байладық. Ансамбль құрамы жыл сайын өнерлі азаматтармен толығып отырады. Сондықтан келешекте өнерлі азаматтарымыз келіп жатса, қарсы емеспіз.

— Ансамбль құрамындағы өнерпаздар жайлы айта кетсеңіз?

— Қазіргі топтың құрамында: домбырашылар — Динара Сатжанова, Еркәнат Шыңберген, Гаухар Байбұланова, Ернар Төлешов, Әйгерім Құлабаева, бас домбырада — Рүстем Жұмашов, сырнай аспабында — Жадыра Көшерова, дауылпазда — Бағыжан Күзекбай, қобызда — Аида Икебаева, саз сырнай аспабында — Биназира Жұмабекова, аса таяқта — Бибінұр Тоқталхан.

— Күйдің тілін түсінетін адамдарға қызыға қараймыз. Себебі, өзіміз қанша талаптансақ та өнердің бұл түрін түсіне алмай-ақ қойдық. Сонда домбыраның үнін ұғу кез келгеннің қолынан келе бермей ме?

— Күйді қабылдай алмау — біздің қасіретіміз. Адамдардың құлағына домбыраның үнін жасынан сіңіруіміз керек. Бұл ата-ананың парызы. Күй — аударманы қажет етпейтін киелі дүние. Көкірек көзі ояу кез келген қазақ оны түсінуі тиіс. Өйткені, ол қанымызға сіңген өнер.

— Алдағы мақсаттарыңыз қандай?

— Жақында конкурс өтеді. Сол конкурста «Халық» атағын қорғамақпыз. Жеңіс тұғырынан көрінеміз деген ойдамыз! Студенттеріміз өте ізденімпаз. Үлкен мақсаттарымыз бар.

— Үміттеріңіз ақталсын! «Сарын» сұлу сазымен халық жүрегінің төрінен орын алады деп сенеміз. Жұлдыздарыңыз жарқырай түссін!

— Рахмет

Р. С. Ақан айтқандай, «Терең қараған кісіге қазақтың аспапты музыкасының тарихында үлкен, әлі үңіле түсуді тілейтін мәселе жатыр». Келешекте сол үңіле түсуді қажет ететін нысанның бірі — ҚарМУ-дың «Сарын» фольклорлық ансамблінің өнері болмақ.

Нұрзат АНТАЕВА, Перизат ТӨЛЕУОВА

калық, облыстық, халықаралық білім, өнер, шығармашылық жарыстардың жеңімпазы. «Жыл студенті-2011» атағы сонымен кімге бұйырады екен? Әлеуметтік-педагогика факультетінің студенті Сана Мұқанова «Жыл интеллектуалы» номинациясына лайық деп танылды. Осы сәтте кімнің «Жыл студенті» екенін жиналған қауым айтқызыбай ұқты. Филология факультетінің мерейін үстем еткен Алтынбек Құмырзаққа «сенің жеңеріне біз сенген едік» дедік. «Жыл студенті-2011» атағын марапаттауға шыққан былтырғы жылдың жыл студенті, химия факультетінің төртінші курс студенті Илья Корольков сахна төріне шығып, жеңімпазды құттықтады. Алтынбек зал толы тыныштықтың мәсін басып, шынымен де жеңімпаз екендігін дәлелдеп, көпшіліктің ыстық ықыласына бөленді.

Әйгерім ҒЫНТЫҚБЕКОВА,
филология факультетінің 2 курс студенті

«Төртеу түгел болса, төбедегі келеді»

Бүгін Студенттер сарайы тағы бір дүркіреді. Бұл күнгі дүбірлі байқау қашаннан бірде-бір факультетті бей-жай қалдырған емес. Әлбетте, осы күні ҚарМУ-дың ең үздік тобы атануға бел бұған 1-3 курста оқитын топ студенттері бақ сынасты.

Академик Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ-дың ең үздік студенттер тобын анықтайтын сайыстың басты мақсаты айқын. Топтың ұйымшылдығы, жоғары оқу үлгерімдері, университеттің ғылыми, спорттық және қоғамдық өміріне белсенді қатысуы, жақсы тәртіп басты талап болып саналмақ. Сайысқа сегіз факультеттің студенттік топтары қатысты. Олар: филология факультеті (КОК-23), биология-география факультеті (ЭК-22), экономика факультеті (ТУР-21), шетел тілдер факультеті (РА-33), физика факультеті (ТЭК-310), әлеуметтік-педагогика факультеті (ДФ-13), тарих факультеті (ИО-31), химия факультеті (ХТОВ-11).

«Таныстыру», «эрудит», «шығармашылық» сайыстардан іріктеу, әрине, аздық етеді. Сондықтан университеттің үздік топтары бұл конкурста қатысу үшін бірнеше баспалдақтан өтті. Факультеттің атынан ұсынылған топ арнайы құрылған конкурстық комиссияға үлгерім жөніндегі анықтама, шығармашылық және интеллектуалдық конкурстардағы, ғылыми конференциялар, спорттық сайыстардағы алған жұлделі орындары мен оларға қатысқандары жөніндегі құжаттарының (дипломдар мен сертификаттар) көшірмелерін ұсынады. Олардың жіті сараптауынан шыққан нәтижелер мен негізгі сайыстан шыққан қорытындылар қосылып есептеліп, мықтылардың мықтысы іріктелді. Нәтижесі мынадай: ХТОВ-11, ДФ-13, КОК-23 топтарына алғыс хат пен топ студенттеріне арналған концерт билеттері берілді. «Спорттық топ» номинациясын ЭК-22 тобы, «Шығармашылық топ» номинациясын ТЭК-310 тобы, «Ең ұйымшыл топ» номинациясын ТУР-21 тобы ием-

деніп, арнайы флэш-карта сыйлығымен, ал ИО-31 тобы «Интеллектуалды топ» номинациясын иеленіп, 15 000 теңге қаржылай сыйақымен марапатталды. Ал бас жұлдені жеңіп алған шетел тілдер факультетінің РА-33 тобы 30 000 теңге көлеміндегі сыйақымен марапатталды.

Дәстүрлі конкурс әр факультет үшін бір сынақ. Ендеше, жылда бір болып тұратын «сілкініс» жақсы нәтижелерін береді деген ойдамыз. Оқу ордамызда білім-ғылымды, өнерді әспеттеп жүрген әспетті студенттер көп болсын!

Мадина ТОМАШ, ҚарМУ студенті

Талант + труд = студент года

20 апреля 2011 года во Дворце студентов состоялся конкурс «Студент года КарГУ – 2011». Конкурс был проведен по инициативе Комитета по делам молодежи при поддержке ректората и профсоюзного комитета КарГУ.

Ребята боролись за звание в нескольких номинациях: «Студент года – 2011», «Интеллектуал года», «Оратор года», «Талант года», «Спортсмен года», «Активист года». В этом году в конкурсе участвовали представители девяти факультетов. До начала конкурса все участники подали заявки, в которых отразили свою успеваемость, а также приложили копии документов (дипломов, сертификатов), подтверждающих участие и победы в конференциях, научных проектах, олимпиадах, творческих и

интеллектуальных конкурсах, спортивных соревнованиях. Можно сказать, что лучшие проявили себя еще на этапе подачи документов на конкурс.

Второй этап конкурса проходил на сцене Дворца студентов. Здесь ребята продемонстрировали свои таланты, эрудицию, лидерские качества. По итогам конкурса звание «Спортсмен года» получила Мадина Аскарлова (факультет иностранных языков), звание «Активист года» было присвоено Биназар Ермаганбетовой (юридический факультет). Талантом года стала Сана Муканова (социально-педагогический факультет) — девушка весь год радовала всех своими успехами на различных вокальных конкурсах. Самыми интеллектуальными оказались студенты, представлявшие химический и исторический факультеты. Махаб-

бат Татибаева стала интеллектуалом года, а Нурбол Солтанбек — оратором года.

А главный приз и звание «Студент года – 2011» достались студенту филологического факультета Алтынбеку Хумарзаку. Юноша поразил зрителей и членов жюри высоким интеллектом, талантом, а также отличными показателями в учебе.

Информация предоставлена Комитетом по делам молодежи КарГУ

Лучшая студенческая группа – 2011

В нашем университете традиционно из года в год весной проходит грандиозный конкурс на лучшую студенческую группу, и этот год не стал исключением. Это мероприятие проводится с целью выявления и поддержки студенческой молодежи, принимающей активное участие в учебе, научной, общественной и творческой жизни студентов. Организаторами конкурса были ректорат, профсоюзный комитет, и комитет по делам молодежи, спортивный клуб КарГУ. Обаятельные ведущие представили участникам и болельщикам компетентное жюри, в состав которого вошли председатель Комитета по делам молодежи КарГУ А. Артақшинова, директор Дворца студентов К. Г. Гаркуша, председатель профсоюзной организации КарГУ Д. А. Ланцев, фотограф КарГУ А. Баранов. В конкурсе приняли участие факультеты: химический, филологический, экономический, физический, исторический, биолого-географический, социально-педагогический и факультет иностранных языков.

Участники проходили испытания в трех турах. Первый тур — визитная карточка (показ слайдов или видеоролик), второй тур — «Эрудит» (конкурс на знание символики и геральдики РК, истории Казахстана, истории и традиций университета), третий тур — творческий конкурс (сценка, танец, песня). Все факультеты проявили себя достойно. Каждая группа была хороша, участники держались очень дружно, они чувствовали себя на сцене уверенно. Их активно поддерживали болельщики, которые подготовили яркие плакаты и речовки, а выступления любимой команды сопровождали бурными аплодисментами.

Одно из самых ярких и экстравагантных выступлений было у исторического факультета: зажигательный танец, песня и музыкальная пьеса. Также очень эффектно выступила группа физического факультета — ребята покорили жюри и зрителей тем, что подарили красивую картину, сделанную своими руками, музею университета. Меж-

ду выступлениями команд на сцене импровизировали всеми любимые кавээнщики из команды W.KZ, выступал Азат Шаптамбай, студент экономического факультета, который своими трогательными песнями покори все женские сердца.

По итогам конкурса в список победителей вошли химический, филологический и социально-педагогический факультеты, их наградили почетными дипломами и призами за активное участие. Самая сплоченная группа у экономического факультета. Самая интеллектуальная группа — историки. Самая творческая группа — физический факультет. Лучшей студенческой группой 2011 года стала группа факультета иностранных языков, ребят наградили почетной грамотой и денежным призом — 30 тысяч тенге. Всех участников наградили дипломами и ценными призами.

Алина АКБАЕВА,
студентка группы РЖ-22

13 апреля в КарГУ прошла встреча студентов с выпускником физкультурного факультета Геннадием Головкиным — одним из самых талантливых боксеров современности, чемпионом мира, серебряным призером Олимпийских игр и чемпионом «Интерконтиненталь» по версии WBO. Он отвечал на вопросы студентов и преподавателей.

Особый интерес к успехам чемпиона проявляли молодые люди. Ведь когда-то Геннадий был таким же простым студентом, который ходил на пары, сидел в аудиториях, занимался спортом, как большинство, и, наверное, даже не думал, что когда-нибудь станет примером для многих мальчишек. Профессиональная карьера началась

Всегда говорю, что я казахстанец!

в 2006 году, за это время он провел 19 поединков — и все выиграл! Одна из последних его встреч прошла 14 августа 2010 года в Панаме. Поединок с колумбийцем Милтоном Нуньесом позволил ему стать временным чемпионом мира. Головкин, когда выходит на ринг, всегда говорит, что он казахстанец и в дальнейшем будет прославлять свою страну. Его недавний бой длился всего 58 секунд! Меньше минуты — и пояс уже принадлежит казахстанцу! А 13 декабря 2010 года в Астане чемпион WBA в среднем весе Геннадий Головкин успешно защитил свой чемпионский пояс в бое против колумбийца Нильсона Тапи.

В стенах родного университета боксер чувствовал себя уютно и с удовольствием рассказывал о вехах своей жизни. Нужно отметить, что встреча проходила не на уровне конференции, а как дружеская беседа, что позволило задать Геннадии самые непростые вопросы. Важно отметить, что университет всегда поддерживал молодых спортсменов. И когда Геннадий стал чемпионом мира среди юниоров, он получил

возможность бесплатного обучения. Это еще раз подтверждает, что для молодежи открыты все пути самореализации. И все же в стремлении к своей цели главный акцент необходимо делать на учебе, отметил Геннадий. Геннадий, например, знает несколько языков, что очень ему помогает в карьере и жизни.

Сейчас Головкин живет в США. Но очень любит возвращаться домой: «Самым главным событием года считаю свой приезд домой. В сентябре прошлого года я привез чемпионский пояс на родину, чтобы поблагодарить своих родителей, болельщиков», — сказал мастер перчаток. Он ставит перед собой новые цели, строит планы. 2 или 4 июня 2011 года в Панаме наш боксер проведет бой против экс-чемпиона мира Кассима Оумы, чтобы подтвердить свой чемпионский титул. И как обычно Геннадий Головкин рассчитывает на своих болельщиков из Казахстана, которые являются его самыми преданными почитателями.

Ирина ТЕПЛЯКОВА, студентка группы РЖ-22

На субботник становись!

Чтобы поддержать трудовой дух участников, на площади Жастар аланы звучала музыка, а студенты подготовили небольшую концертную программу. А затем трудовые бригады направились на улицы Язева, Муканова, пр. Шахтеров и др., а также в парк Победы и парк 10-летия независимости РК, чтобы навести там порядок.

Известно, что в области была принята программа озеленения и благоустройства на ближайшие три года. И эффект от первых субботников превзошел все ожидания: улицы города уже преобразились. И в это

внесли свой вклад трудовые бригады из КарГУ. На улицах Университетской, Муканова, Язева была организована побелка бордюров и деревьев. Возле учебных корпусов № 1, 2, 3 и на территории общежитий № 1, 2, 3, 4 были высажены 175 саженцев, а перед учебным корпусом колледжа КарГУ, который находится в центре города, было посажено 15 сосен. Работа по санитарной очистке и благоустройству закрепленных за КарГУ территорий будет продолжаться.

Соб. инф.

Студенческое творчество

Абая вечные слова

В целях повышения общественной активности и воспитания чувства патриотизма молодежи, любви к духовному наследию Абая Кунанбаева 4 апреля 2011 года в университете среди студентов факультетов и учащихся колледжа КарГУ был проведен конкурс на лучшее эссе о творчестве великого поэта. Организаторами и учредителями конкурса выступили ректорат, профсоюзный комитет, Комитет по делам молодежи, филологический факультет, а также Студенческий парламент КарГУ. Задачей конкурсантов было написание такого эссе, в котором отражался бы современный взгляд на творчество основоположника современной казахской письменной литературы. При подведении итогов конкурса члены жюри учитывали выражение личностной позиции автора, анализ конкретных исторических фактов, умение аргументировать свою позицию, литературный стиль. По итогам конкурса почетное жюри в составе кандидата филологических наук, доцента кафедры журналистики Асанова К. Д., старшего преподавателя кафедры методики и практики русского языка и литературы Оспановой Д. Б., председателя Комитета по делам молодежи Артақшиновой А. С. назвало победителей: первое место получил студент 2-го курса филологического факультета Алтынбек Кумарзак, обладателями второго места стали студент 2-го курса профессионально-художественного факультета Кадирсултан Нусипхан и студентка 3-го курса филологического факультета Айжанат Абильдина, третье место поделили учащаяся 3-го курса колледжа КарГУ Аселхан Торбаева и студентка 1-го курса социально-педагогического факультета Илона Диброва.

Информация предоставлена Комитетом по делам молодежи

Анонсы

Всем! Всем! Всем!

Проводится АКЦИЯ «ОБЩЕЖИТИЕ — МОЙ ВТОРОЙ ДОМ» по следующим номинациям:

- Лучшая комната
- Лучшая секция
- Лучший этаж
- Лучшее общежитие

Отбор проходит по следующим критериям (в скобках указан максимальный балл):

- чистота комнаты (10);
- чистота секции, этажа (10);
- соблюдение правил проживания в общежитии (10);
- сохранность имущества общежития (10);
- соблюдение графика дежурств (7);
- выполнение поручений старосты секции (7);
- участие жильцов в культурно-массовых, спортивных, трудовых и общественно полезных мероприятиях (15);
- отзыв коменданта и вахтеров общежития (7).

Заявки принимаются в Комитете по делам молодежи или в студсовете общежития (каб. 104, гл. корпус, тел. 78-66-77).

Внимание!

Для работы в студенческом строительном отряде В ЛЕТНИЙ ПЕРИОД приглашаются студенты дневного отделения.

Спешите, количество мест ограничено!

Заработная плата — 25 000-30 000 тг.

За справками обращайтесь в Комитет по делам молодежи (главный корпус, кабинет 104). Тел. 77-03-90 (вн. 1110).

Олжалы оралдық

Қазіргі кезде мүмкіндіктері шектеулі балаларға қолдау көрсетудің өзектілігі артқандықтан, болашақ дефектологтарды сынға салу маңыздылығы туды. Осыған орай шырайлы шаһар Шымкентте жүзден жүйрік, мыңнан тұлпар студенттер өз білімдері мен өнерін III Республикалық пәндік олимпиадада паш етті. Біз үшін бұл іс-шара Азиада үлкен жеңіспен өткеннен кейін, Президенттік сайлау қарсаңында болған тағы бір маңызды оқиға ретінде қабылданды. Аталмыш сайысқа әлеуметтік-педагогика факультетінің әлеуметтік бейімдеу және педагогикалық түзету кафедрасының оқытушысы Әсел Кударинованың басшылығымен 4 курс студенттері — Динара Жексембаева (топ капитаны), Гүлназ Мусеева және 1 курс студенті Тұрсынғали Смағұлов сәтті барып қайтты.

«Дефектология» мамандығының студенттері арасында жүргізілетін бұл олимпиада ең алғаш рет Қарағанды мемлекеттік университеті іргесінен бастау алған болатын. Ал биыл сайысқа қатысушыларды қарсы алу құрметіне М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті ие болды. Олимпиада 2 күнге созылды: бірінші күні топ мүшелерінің өнері сынға түссе, келесі күні білім деңгейі мен тапқырлығы бағаланды.

Шымкенттің шуағына бөленген ек, Шәмшінің жүрегіндей еліктіріп, «Сарыарқа» тобы иіліп сәлем береді, Сарыарқа кіндігінен келіп тұрып! — деп амандасу сөзінен бастаған ҚарМУ-дың студенттері алғашқы күннен бастап-ақ білім-біліктерін, өнерлерін жоғары деңгейде көрсетіп, сынақтан сүрінбей өтті. 11 жоғары оқу орны арасынан 2 орынды иеленген «Сарыарқа» тобы сонымен қатар ең мәдениетті топ атанып, бірнеше номинацияға ие болды. Тұрсынғали Смағұлов «Мистер Дефектолог», Динара Жексембаева «Дефектология аруы-2011», Гүлназ Мусеева «Көрермендер көзайымы» атанды. Бұдан басқа топқа «Ең үздік фильм» номинациясы және Әсел Сейдығалықызына топты өте жақсы дайындағаны үшін алғыс хат берілді.

Айта кететін жайт, олимпиада ұйымдастырушылары бізді айқара құшақпен қарсы алды. Сол күндері ауа райы да ерекше болды. Топтың таныстыруы мен сайыс барысында қойылған «Дефектологқа құрмет пен сый!» тақырыбындағы көрініске өлең сөздерін жазған филология факультетінің жас ақыны Рауан Қабидолдинға, «Дефектологтар әнұраны» жазған Тұрсынғали Смағұлов пен ҚарМУ-дың «Тұран» вокалдық тобына және аталмыш олимпиадаға қатысуымызға мүмкіндік берген ҚарМУ-дың ректоры Е. Қ. Көбеевке, факультет деканы М. М. Иманбековқа, кафедра меңгерушісі Қ. С. Тебеноваға үлкен алғысымызды білдіреміз.

ӘЛЕУМЕТТІК-ПЕДАГОГИКА ФАКУЛЬТЕТІ

Қазіргі қазақ поэзиясындағы постмодернистік көріністер

Постмодернизм құбылысы бүгінгі күннің әдебиетшілерінің назарына көп ілігіп жүрген әдеби құбылыс саналады. Ол — бүгінгі әдебиеттің басты ағымы. Ағымның негізгі сипаттары қандай деген сауалдың да жиі мазалайтыны рас. Мұның бәрі қазақ әдебиетінде де постмодернистік бағыттағы өкілдердің бар екендігін, осы бағытта да біраз ізденістер мен сынақтар, эксперименттер жасалынып жатқанын және олардың бәрі саналы түрде емес, шығарманың ішкі көркемдік тұтастығынан туындап, ішкі үндестігінен, табиғи заңдылығынан туындап отырғанын көрсетеді. Олардың дені Т. Әбдікәкімов, Е. Раушанов, С. Ақсұңқарұлы сияқты арнайы саналы түрде эксперимент жасап, постмодернистік стиль қалыптастыруға, соған лайықты сөз құрап, ойлау жүйесін жасауға талпынған таланттардың өзіндік табиғи талантынан, суреткерлік шеберліктерінен, көркемдік бейнелеу құралдарын шебер ойната білуінен туындап жатқан даралық сипат екендігін ескерген жөн.

Демек, қазіргі өлеңтанудағы көрініп отырған жанрлық өзгерістерге шығарма көркемдігін әр түрлі тропалар жүйесімен тұтастырып тұрған сипатты тануға болады.

Өзін-өзі тануға ұмтылыс жасап жатқан ақындарымыздың түрлі ізденіске баруының астарына үңілуге тырыстық.

«Ақын біткен Абылды іздеп өксиді, Жаратылған қара жүрек Қабылдан» (Маралтай) деп пенде болса да періштелікке ұмтылған әдебиеттегі кейінгі толқынның көркемдік әлемі сан алуан. «Қазіргі лирикадағы сан тарау ізденістердің негізі — шынайы сезінуден, толғандану туындайтын сезімдерді жеткізе білуден бастау алса, бұл тарапта постмодернистік Маралтайдың жаңашылығы «жүрегіне жұлдыз шашып ойнаған түн», «қобыз тартып қаңқылдап көшіп бара жатқан жан», «даланы бауырына алып құлаған қара түн», «адам тәнінен қонарға жер таппаған періште», «санаға сарыған сайқал тағдыр», «апшақ айдың анарындағы дақ», т. б. бейнелеулерден көрінеді.

Постмодернистік поэзияға тән транслиризм, психолиризм сияқты тәсілдер Маралтай өлеңдеріне жат емес:

Түн мекені түнекке
Серік тапшай бойлаған.
Біздің газиз жүрекке
Жұлдыз шашып ойнаған.
Түннің мұндай қалпы мен әрекетін ақынның ақындық көзі мен түйсігі ғана аңғарса керек. Таптаурын баяндау мен қалыптасқан дағдыдан өзгеше өрнекке бой ұру келесі жолдарда жалғасын тапқан:

Кексе дүние тұр үнсіз,
Көкке сүйреп көңілі.
Қалатындай гүмырсыз
Санам санға бөліңді.
Алғашқы шумақтан басталған транслиризм сарыны шумақтан шумаққа өткен сайын күшейе түседі. Сөйтіп ақынның ішкі әлеміндегі құбылысты, психологиялық ахуалды микроәлемнен макроәлемге көшіреді. Лирикалық кейіпкер мен кеңістік біртұтас бейнеге айналғандай. Психологиялық сарын мен лиризмнің тоғысуына — психолиризмге қарай бет бұрған келесі шумақтағы бейнелеулердің әсерлілігін пайымдап көрелік:

Құстың тынып шырылы,
Жаным аңсап, егіліп,
Қайыңдардың бұрымы
Жүрегіме төгіліп.
Артық сөз жоқ. Құс шырылын аңсаған мазасыз жан, қайыңның «бұрымына» мекен болған жүрек тосындығымен, шебер үйлесімділігімен санамызды селт еткізіп, жанымызды бір сазға бөлейді. Тылсым сырлы жалғанның ашылмаған құпиясы көп. Сол құпияны шеше алмастан фәниден бақиға көшетін рух тіршілігі тоқтамақ емес. Фәнидегі керуен-өмірдің бейнесі «есік қаққан» қалыпта өлеңге нүкте болған:

Біз ұқпаған жалғанның
Сіз табарсыз шешімін.
Қағып, күтіп қалған кім,
Ескі өмірдің есігін!
Ескі өмірдің есігін қағу — түп бастауға құрмет, соған байлаулы гүмыр әрекеті. Маралтайдың көркемдік кеңістігіндегі сүйіктісінің қара шашы — өзінің қара түсті мұңы тәріздес. Жұл-

дыз да сол аңсар жанның жанарында жарқылдап ағады. Санасы сағым кезіп сарғайған лирикалық кейіпкердің тасасында тұрған ақын болмысы бірде Көктегі Аймен кіндіктес жердегі Ай болып көрінсе, енді бірде «тарпаң мінезді», «кісі бейнелі, тарпаң жүректі» Кентавр түрінде көлденеңдейді».

«Моласындай бақсының, жалғыз қалдым тап шыным» деп күңіренген жалғыздық тақырыбы өміршең тақырыптардың бірі болып отырғанына жастар поэзиясындағы мазмұндық ерекшеліктерді екішегенде көз жеткіздік. Өмір шындығын ашу, қоғамдағы қайшылықтардың түп-тереңіне бойлау, адам және қоғам байланысындағы қатынастарды барынша шынайы көрсетуге ұмтылған қаламгерлердің бәріне ортақ бір сауал бар: адам не үшін өмір сүреді? Осындай мәңгілік сауалдың жауабын өз болмысымен өлшеп, өз әрекетімен, өз ортасымен беруге тырысқан лирикалық тұлғалардың, әдеби қаһармандардың бойынан рухани эстетикалық танымындағы өзгешеліктер байқалады. Адам жалғыз қалғанда ғана өзін-өзі табады, шын мәнінде адам абсолютті жалғыз.

«Тас жүректің» деп жылдайды Күн маған,
«Тасбауырсын» деп күледі Түн маған.
... Алла Адамды жаратқанда балшықтан
Бір түйір тас кетті ме екен қосылып?..
Бұл — мейірімнен ада болып, бауырмалдық құрып бара жатқан қоғамның сұрағы. Тас керек қоғам түсінісін қайдан сырымды, Тас бауыр тірлік. Тас жүрек тағдыр. Тас — бәрі...

Тас тірліктің соңы адамның жалғыздығына әкеп тірейді:

Таңым қашан атады?!
Мезі қылды мына түннің шатағы.
Жатқанымда төсегімде жантайып,
Жалғыздығым қабырғама батады, — деп жалғаннан жанын түсінер жан таппаған ақынның қабырғасы қайысады. «Жалғызсың деп жазғырған жолдасыма жауап» өлеңінде өз «Менің» қорғап, «Жалғыздық — жалғыз досым Құдай қосқан, жалғанда одан артық жолдасы жоқ» деп өз пікірін айтады.

«Жалғыздық — жалғыз досым екен менің,
Тақпаңдар жалғыздыққа бекерге мін».
Ақын осылайша жалғыздыққа ара түседі. Адамды жалғыздықтан тек қана Құдай құтқарады, ол жалғыз қалғанда ғана өзінің жалғыз емес екенін, онымен Жаратушы бар екенін мойындайды деген көркемдік концепцияға Алмастың мына өлең жолдарынан кейін келеміз:

Өз ойы мен өзегіне құл пенде,
Өлім жоқта өмір құнын білген бе?!
Құдай деген Жалғыздықтың атасын
Еске аламын жалғыз қалған түндерде.
Махамбетке Ықыластың жасаған сатқындығын мысал еткен Маралтай ақын да жалғыздықтан өзге шынайы достықтың жоқ екенін астарлай жеткізіп, сенер ешкім таппайды.
Көбейіп кенет жалқы боп,
Ере алмай заман көшіне.
Сүйеніп, сенер халқы жоқ,
Махамбет түсіп есіме.

Теңселіп үйге қайтамын,
Батыр боп, кейде ақын боп.
Жалғыздық әнін айтамын,
Жалғыз болмасқа хақым жоқ. (Махамбеттің мүсіні)

Ерлан Жүніс те қазіргі қоғамда адамдар арасындағы достықтың шынайылығын жоққа шығарады:

Бір досым бар еді менің —
Ал оның жоқ екен досы.
Өлең өмірді жырайды. Бірақ оны түсінер ешкім жоқ:

Тешелер — өлеңнің жолы,
Ешкім де табылмас оқыр.

Лирикалық қаһарман саны бар сапасы жоқ мағынасыз адамдар тобын:

«Автобус тағы да толы —
Тағы да бос келе жатыр» деп, түспалдап, қысқа әрі нақтылы әрекет арқылы жеткізеді. Өзінің әлемде жалғыздығын түйсінген сәтте ақындарымыздың поэзиядағы танымының бөлінуі басталады. «Мұң жоқ менің мұңымдай» деп шарасыз халын мойындаған Маралтай Райымбекұлы «Алладан деп не болса да алдымен» деп өзін сабырға шақырады. Үмітсіздікке

бармай, дәстүрлі танымдағыдай өзінің асқақ «Менімен» күреске шығады.

«Қорқытқа ұқсас пішінде,
Шындық өліп ішімде.
Қашып жүрмін өлімнен
Өңімде хәм түсімде».
Адалдықты, тазалықты аңсаған жүректі тірідей өлтірер қоғамдағы, адамдар арасындағы қайшылықтан ақын қаша жүріп күреседі, беріле салмайды.

Өзім қорқам Өзімнен,
Не істейін, не қылайын?!
Күн де маған уайым,
Түн де маған уайым.
(Бір көрінші көзіме!)
Уайымды ұстап ап,
Аузынан ұрайын.

Не істерін, не қыларын білмей абдырап тұрған сәтте Маралтайдың қаламына тән күрескерлік рух көмекке келеді. Дәстүр аясын жалғастырушы ақындарымыздың діни сарынға бет бұруының да бір ұшығы осында жатыр. Бар әлемде жүріп жатқан рухани ізденіс, еліміздегі бір қоғамдық формациядан екіншісіне аяқ басуы салдарынан дәстүрлі дүниетанымда төңкеріс жүріп жатқанын әдебиет өкілдерінен байқаймыз. Әлемді қатыгез, қарама-қайшылыққа толы деген пікірді құптаған буын көріне бастады. Өзін-өзі, әлемді жатсынатын психологиялық өзгерістер байқалады. Қазақ прозасында Әуезов прозасынан, кейін 70-80 жылдары белең алған экзистенциалистік таным бірлігі бүгінгі жаңашыл ақындарымызда көрініс беріп жатқандығын атап өткеніміз теріс болмас.

Тәңірім, осы бір сәттің
Ешқандай жауабы жоқ па?
Мен бүгін — өзіме жатпын,
Бауырмын — өзіме жатқа!

Ақынның сатынуы жеке басының, жеке танымның мәселесі емес, өз атынан сөйлей отыра замандастар бейнесін, бір-бірінен безінген көпшіліктің психологиясын береді.

Ақын әлемді де, адамды да кінәлап жатпайды. Қоғам адамды өзгерте ме, жоқ адам қоғамды өзгерте ме деген сұрақтың мазалайтыны осы ойынан көрінеді:

Менде еді — әлемнің күнәсі,
Ал менің бар күнәм — әлемде!
Әлем күнәһар болса, адамдардың ниетінен немесе керісінше адам күнәһар болса, оны мәжбүрлі еткен қоғам.

... Мен едім сол түні Абылды өлтірген,
Тағы мен мерт болған Қабылдың қолынан..!

Адам өзі қалыптастырған қатыгез қоғамның құрбаны дейді.

Қабаттан құлап өлген біреуге қарап тұрған топ оны өлгенше ішкенін жазғырып тұр, бірақ ақын сырттан осы оқиғаны бақылаушы ретінде араласып, өз ойын білдіреді. Жай ғана салқынқандылықпен өлген адамды ақтап алады. «Ойлы адамға қызық жоқ бұл жалғанда» деген бұрыннан таңсық емес ойды ақынның жаңаша жеткізе білуі оның дара үнін көрсетсе керек. Ол ішсе жетіскеннен емес, шарасыздықтан ішеді. Оның өлімі — мейірімсіз қоғамға көрсеткен қарсылығы:

Бір топ тұр біреуге қарап,
Қабаттан құлаған биік.
Ол байғұс ішіпті арақ,
Пышақтың жүзіне күйіп.

«— Өлгенше ішкені несі,
Ақылдан адасқан болар?!»
Меніңше тым дұрыс есі,
Білмейді олар.
Мейірімсізге өлі жатып,
Қарсылық көрсетер, бәлкім...

Күрделі ойды арқау еткен ақынның тұлғасы да күрделі. Ол өзінің қайшылықтарға толы ортаға күресін асқақтата, айқайлай жеткізбейді. Күйректікке салынып, ажалын күткен бір пенде болып көрінбейді. Суық ақылмен шешім қабылдап, сабырдың сарабал сыншының болмысын танытады. Интеллектуалды өлең деп атауға толық негіз бар. Ақынның энциклопедиялық білімі де көрініп жатады. Бірақ хрестоматиялық ұғымдарды тізіп, ділмарсып, философия соғудан да аулақ.

(Жалғасы бар)

Новая генерация людей — новые общества

В КарГУ им. академика Е. А. Букетова проходят мероприятия, посвященные 20-летию Независимости Республики Казахстан. Одним из ярких событий научной жизни нашего университета, приуроченных к юбилейной дате, стала международная конференция «Постсоветские модели социальных трансформаций: опыт двадцатилетия».

Конференцию открыл депутат Мажилысы Парламента РК В. П. Роголев. В своем выступлении он передал приветственные слова секретаря Совета безопасности РК, помощника Президента, профессора Тажинова М. М., который отметил, что КарГУ одним из первых в республике проводит такое масштабное тематическое научное мероприятие. Ректор КарГУ профессор Кубеев Е. К. отметил: «За годы независимости нашей республике удалось достичь значительных успехов на пути построения демократического государства и общества». Этому способствовали определенные Президентом Н. А. Назарбаевым приоритеты развития, последовательность в достижении заявленных целей, проведение сба-

лансированной внутренней и внешней политики, обеспечение межнационального согласия и открытость инновациям.

В работе конференции приняли участие такие известные ученые, как Агаджанян В., профессор Университета штата Аризона (США), Кучера Т., профессор Карлова университета (Чехия), Головин Н. А., профессор Санкт-Петербургского университета (Россия). КарГУ им. Е. А. Букетова связывает с этими учеными долготелее сотрудничество. Например, огромный вклад демограф из Чехии Томаш Кучера вносит в развитие демографической науки в Казахстане. По его инициативе и при активном участии были организованы летние школы демографии, семинары, создан региональный центр по изучению народонаселения, учреждена Ассоциация демографов Казахстана.

Профессора Головина из Санкт-Петербурга с КарГУ связывает десятилетнее сотрудничество в сфере исследований интернет-технологий и их влияния на поведение молодежи. В 2002-2003 годах он совместно с доцентом кафедры политологии и социологии Инджиголян А. А. проводил

исследование «Влияние Интернета на изменение образа жизни молодежи в Казахстане и за рубежом», в это же время они подготовили обзор «Студент и Интернет», а чуть позже профессор Головин и доцент Есенгараев Е. Ж. разработали учебный курс «Политическая социализация в постсоветском обществе».

Не менее активно складывается и сотрудничество КарГУ с профессором Агаджаняном. Под его руководством карагандинские студенты проводят научные исследования. В этом году в поле зрения научных интересов попала Караганда как город, где за двадцать лет произошли серьезные социально-демографические изменения. Ученый из Америки и карагандинские студенты вместе будут опрашивать карагандинцев о самых разных сторонах их жизни (об уровне доходов, религиозных взглядах, здоровье, отдыхе и многом другом). Результаты исследования будут представлены как государственным структурам, так и всему научному сообществу в виде статей и презентаций. Подобное исследование уже провели в Кыргызстане и России.

На пленарном заседании эти трое ученых также представили свои научные доклады на самые актуальные темы. А в докладах участников рассматривались вопросы, связанные с демографическими, политическими, социокультурными изменениями за последние 20 лет. «За эти 20 лет произошли гигантские изменения в демографии всех постсоветских стран. В результате сегодня мы имеем совершенно новую генерацию людей, фактически новые общества», — сказал профессор Н. А. Головин в своем выступлении.

ЕКАТЕРИНА ЕРОФЕЕВА, студентка группы РЖ-22

Молодая наука шагает в будущее

В КарГУ им. Е. А. Букетова прошла XXXIV Научно-практическая конференция магистрантов и студентов. В этом году она была посвящена 20-летию Независимости Республики Казахстан. Конференция работала по трем основным секциям: гуманитарные науки, естественные науки, социально-педагогические науки.

На открытии конференции выступил проректор по научной работе доктор технических наук Халыш Бейсенович Омаров. Он обратился к молодым ученым со словами о том, что в современном Казахстане научным исследованиям отводится особая роль. Зарождается новая формация университетов — исследовательские университеты. А это значит, что наука и образование будут между собой очень тесно связаны. Традиции исследовательских университетов закладываются в КарГУ с самых первых дней его открытия. Эту идею на закрытии конференции поддержал и ректор КарГУ профессор Кубеев Е. К. Он заявил молодым ученым о том, что в КарГУ всегда боролись за науку, и эта традиция успешных научных исследований должна быть продолжена в работах магистрантов и студентов КарГУ.

Впервые научная конференция студентов и аспирантов КарГУ была проведена первым ректором нашего университета Евнеем Арстановичем Букетовым 34 года тому назад. С тех пор это мероприятие стало ежегодным и знакомым для нашего вуза. Знаковым, потому что именно здесь студенты, магистранты и аспиранты могут вынести на суд сокурсников и именитых ученых результаты своих исследовательских работ, а значит, получить необходимые рекомендации для продолжения научных исследований.

В рамках конференции этого года было представлено более 60 докладов по различным темам. Среди них комиссия выделила лучшие в трех основных номинациях. В первой номинации («Актуальность научной проблемы») лучшим был признан доклад студентки факультета иностранных языков Тишкиной О., в котором она исследовала приемы обучения иностранным языкам в интерактивном режиме. Второе и третье места в этой номинации завоевали соответственно Топаева А., Бейсенаева Н. (химический факультет) и Сабирова М. (социально-педагогический факультет).

В номинации «Практическая значимость работы» первое место досталось Хабибулли-

ну Ш. (химический факультет) за доклад «О синтезе и некоторых превращениях карбораносодержащих нитралканов и солей нитроновых кислот», носитель прикладной характер. На втором месте оказался Джумаев А. (физический факультет), третье место получил Ахметов А. (юридический факультет).

В номинации «Оригинальность идеи» пальмы первенства удостоился Зейнидинов А. (биолого-географический факультет), исследовавший клетки с помощью электронного микроскопа. Второе место получил Абишев Ж. (факультет физической культуры и спорта), а третье — Гульманов Н. (математический факультет). Все победители были удостоены денежных премий. Так что студенты и магистранты КарГУ уже могут смело сказать, что зарабатывают своим умом.

ТАТЬЯНА ГОЛУБЦОВА

Поздравляем победителей студенческих олимпиад!

25 марта 2011 года на базе кафедры начальной военной подготовки КарГУ им. Е. А. Букетова была проведена III Республиканская предметная студенческая олимпиада по начальной военной подготовке среди студентов вузов РК. Команда факультета физической культуры и спорта заняла первое место.

30 марта 2011 года команда биолого-географического факультета КарГУ заняла третье место на Республиканской студенческой олимпиаде по биологии. 30 марта 2011 года команда химического факульте-

та КарГУ заняла третье место на Республиканской студенческой олимпиаде по химической технологии органических веществ и на Республиканской студенческой олимпиаде по химии.

31 марта 2011 года команда социально-педагогического факультета КарГУ заняла первое место на Республиканской студенческой олимпиаде по социальной работе.

8 апреля 2011 года экономический факультет КарГУ им. Е. А. Букетова провел III Республиканскую студенческую олимпиаду по туризму, где команда экономического факультета нашего университета за-

няла первое общекомандное место. 12 апреля 2011 года команда математического факультета КарГУ заняла первое место на Республиканской студенческой олимпиаде по информатике. 12 апреля 2011 года команда исторического факультета КарГУ на Республиканской студенческой олимпиаде по регионоведению заняла первое (казахский язык обучения) и третье (русский язык обучения) места в общекомандном зачете.

Мы желаем командам наших факультетов новых побед и достижений в науке и учебе!

Конференции

Юбилей с научными открытиями

Международная научно-практическая конференция «Современная ботаника: биоразнообразие, биоресурсы, биотехнологии», посвященная 55-летию кафедры ботаники КарГУ им. Е. А. Букетова, состоится 6-7 октября 2011 года.

На конференции планируется организовать работу по следующим направлениям:

- Охрана растительных ресурсов. Интродукция полезных растений.
- Сохранение и восстановление биологического разнообразия.
- Актуальные проблемы экологии и безопасности жизнедеятельности.
- Геоэкология и рациональное природопользование.
- Инновационные методы преподавания биологии и географии в школе.
- Достижения биотехнологии и биохимии.

Языки информации — русский, казахский, английский. Желаям принять участие в работе конференции необходимо прислать заявку, материалы для публикации в сборнике и квитанцию об оплате до 5 августа 2011 г. в электронном виде по e-mail: are2010-conf@yandex.ru как прикрепленные файлы, сохраненные в формате doc или RTF.

Адрес оргкомитета: 100028, Республика Казахстан, г. Караганда, ул. Университетская, 28, корпус 3, биолого-географический факультет КарГУ им. Е. А. Букетова, оргкомитет конференции «Современная ботаника: биоразнообразие, биоресурсы, биотехнологии».

Контактный телефон 8(7212) 77-00-69. E-mail: are2010-conf@yandex.ru. Дополнительная информация — на сайте www.ksu.kz.

Ответственный секретарь оргкомитета конференции — к. б. н., доцент Атикеева Сайран Николаевна.

Информация предоставлена биолого-географическим факультетом

Связи с общественностью: коммуникация или информация?

Отвечать на этот вопрос будут ученые из многих стран мира, приглашенные в КазНУ им. аль-Фараби. Казахский национальный университет им. аль-Фараби 19 мая 2011 г. проводит международную научно-практическую конференцию на тему «Место PR в образовательном и информационном пространстве Казахстана». В 2010 году в Республике Казахстан возобновилась подготовка по специальности «связь с общественностью» в бакалавриате, магистратуре, докторантуре. Это уникальное событие для отечественной пиар-индустрии. «Связь с общественностью» — очень востребованная и перспективная профессия. Реализация задач, поставленных Президентом Республики Казахстан Н. А. Назарбаевым по вхождению в число пятидесяти наиболее конкурентоспособных государств мира, требует появления когорты специалистов, умеющих верно донести важнейшие достижения страны до мирового сообщества. Сегодня, в посткризисный период, для успешного решения задач в различных областях необходимо знать, как создать положительный имидж государства, уметь воздействовать на общественное мнение. КазНУ им. аль-Фараби первым начал обучение пиарщиков.

Работа конференции планируется по следующим направлениям:

- Новейшие формы коммуникаций в информационном пространстве.
- Роль PR в становлении гражданского общества.
- Пиар-образование и преподавание специальных дисциплин в вузах.
- Формы и методы сотрудничества пиар-общества и образовательной сферы.
- Информация или коммуникация: современные тренды подготовки пиар-специалиста.

Рабочие языки: казахский, русский, английский. Заявку и научную статью представить в электронном и бумажном вариантах по адресу: 050040, Республика Казахстан, г. Алматы, пр. аль-Фараби, 71, КазНУ им. аль-Фараби, ГУК-ЗБ, факультет журналистики, аудитория 219.

Координатор конференции — кандидат филологических наук, доцент Тлепбергенова Айман Абылкасымовна, тел.: +7 701 750 5575, комм. 8(727) 377-33-40, внутренний 13-44, e-mail: cafedra11@mail.ru, enzyklopedie03@mail.ru.

«Дүниеге келер әлі талай Қасым»

Биыл Алаш жұртшылығы үшін қуанышты жыл болмақ. Олай дейтіміз, Тәуелсіздігімізге 20 жыл, үш жүздің басын қосқан Абылай ханға 300 жыл, дауылпаз ақын Қасым Аманжоловқа 100 жыл және де ақиық лирик ақын Мұқағали Мақатаевқа 80 жыл толып отыр. Бұл қазақ жұртшылығы зор мақтаныш. Сондай мақтануымызға әбден лайық ұлы тұлғаларымыздың мерейтойлары облыс көлемінде кеңінен аталып өтуде. Осы орайда сәуір айының 20 жұлдызында қасиетті қара шаңырағымыз филология факультетінде дауылпаз ақын Қасым Аманжоловтың 100 жылдық мерейтойына арналған «Дүниеге келер әлі талай Қасым» атты жыр кеші болды. Жыр кешіне облысымызға танымал ақындар, «Жыр-жауһар» поэзия клубының мүшелері шақырылды.

Әдеби кешті қазақ әдебиеті кафедрасының доценті, профессор, филология факультетінің деканы Мұхаммедғали Илиясұлы Әбдуов сөз сөйлеп, «Дүниеге келер әлі талай Қасым, Олар да бұл Қасымды бір байқасын. Өртке тиген дайылдай өлеңімді, Қасымның өзі емес деп кім айтарсың» деген Қасымның жалынды жыр жолдарымен ашып берді. Әдеби кеште факультетіміздің белсенді студенттері Ақбота Хусанова, Гүлдана Шәймағанбет, Құрмет Бажекеев, сондай-ақ «Жыр-жауһар» поэзиялық клубының мүшелері де Қасым өлеңдерімен қоса өз шығармашылықтарынан жүрекжарды жырларын мәнерлеп оқыды.

Әдеби кеш өте әсерлі өтті. Оны кештің өту барысындағы қонақтардың, жалпы залдағы көрермендердің ыстық ықыластарынан байқадық.

«Өлді деуге бола ма айтыңдаршы, Өлмейтұғын артына сөз қалдырған» деп хакім Абай айтқандай, Қасымның өзі өлсе де оның жалынды жырлары ешқашан өлмек емес. Бүгінгі және келешек ұрпаққа дауылды жыр сұңқары Қасымның отты өлеңдері өр намыс пен өшпес рух сыйлары хақ. Қазақ поэзиясының мұзбалағы Мұқағалидың сөзімен қайталасақ, Алаш жұрты алдағы күндерде де «Қасымын есіне алсын!»

МАРЖАН КИТАЙБЕКОВА,
ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ
1 КУРС СТУДЕНТІ

Ұстаздық еткен жалықпас

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында білім беру саласының бүгінгі жай-күйіне толық талдау жасалып, алда атқарылар нақты міндеттер белгіленген болатын. Сонымен қатар білім беру жүйесін одан әрі жаңғыртудың жоспарлары және оның еуропалық деңгейге шығу жолдары айқындалған. Осы жағдайда әрбір өңірде білім беруді дамытудың тұжырымдамаларын зерттеу қажеттілігі мен маңыздылығы артауда.

Академик Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің «География» кафедрасы оқытушылары қазіргі заман талабына сай ойлау және шығармашылық қабілеті жоғары, еліміздің экономикасын ілгері дамыта алатын, отанын сүйетін, мемлекеттік тілді жетік білетін, тілдерді құрметтейтін, қо-

ғамдық өмірге бейімделген, саналы, болашағы жарқын мамандар даярлауда аянбай еңбек етеді. Жас ұрпақтың болашағы оның қандай білім алуымен тығыз байланысты, сондықтан кафедра ұжымы оқу процесінде оқушылардың сабаққа қызығушылығын арттыру мақсатында білім берудің жаңа технологияларын қолдана отырып, білімді терең игеруге басты назар аударады.

«Оқу мен тәрбие — егіз ұғым» демекші, «География» кафедрасының ұжымы оқушыларға білім беріп және білікті мамандар даярлай отырып, адамгершілігі мол, Отанын сүйетін, шығармашылық қабілеті жоғары жас ұрпақ тәрбиелеуде алдына үлкен мақсаттар қояды. Бүгінгі студент ертеңгі ұрпақты тәрбиелеуші, сапалы білім мен саналы тәрбие беруші. Еліміздің болашағын сеніп тапсырғалы отырған жастарға оқытушылар мерекелік шараларды мәдени тұрғыда өткізіп, кураторлық сағаттар-

да саяси, рухани, мәдени, өмір талабына сай тәрбие сағаттарын өткізуде. Ел ертеңін тудыратын болашақ ұстаздарды дайындап отырған география кафедрасының оқытушылары жазғы уақыттары студенттерді оқу-далалық практикаларға апарып, карта бойынша бағыттарды анықтап, минералдарды зерттеп, тексеріп, жергілікті жердің табиғи-географиялық орны мен тарихи-өлкетану орындарымен танысып, ауа райының өзгеруін арнайы бақылап, тәжірибе өткен жерге кешенді географиялық сипаттама беруді үйреніп, картографиялық, топографиялық сызба жұмыстарын жүргізеді. Кешенді-далалық тәжірибе география мамандығының 1 курс студенттері үшін ҚарМУ-дың Қарқаралы оқу базасында өтеді, 2 курс студенттері үшін Бурабай оқу-далалық практикасы Бурабай қаласында өтсе, 3 курс студенттері өндірістік тәжірибені өндіріс орындарында, ал 4 курс студенттері Қарағанды-Есік-Қарағанды маршруты бойынша тәжірибеден өтеді. Тәжірибе жұмыстарының есебі студенттер мен жетекшілерінің есеп беру жұмыстарын арнайы бақылап, нәтиже шығару мақсатында қыркүйек айында арнайы конференция өткізу арқылы талқыланып, бағаланады.

Ел ертеңі — жастар! Сондықтан, келешек күндері арнайы болуы үшін жалынды жігер иелерінің сапалы білім алуына, таңдаған мамандығы бойынша жұмысқа орналасып, жемісті еңбек өтеуіне барынша жағдай жасалуы қажет.

Тәуелсіз Қазақстанның нұрлы ертеңі жолында бәсекеге қабілетті елдер қатарынан оза шабуға үлес қоса алатын маманның алар шыңы, шарықтар биігі алда!

ҒАЛЫМ МҰРАТҒҰЛЫ,
БИОЛОГИЯ-ГЕОГРАФИЯ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ 2 КУРС СТУДЕНТІ

Мемлекеттік тіл – болашағымыз

Ұлттық тіл және тәуелсіздік — бір-бірімен мазмұндас, мақсаттас ұғымдар.

Тәуелсіздік — ұлттық қасиетті қадірлеуден, дәріптеуден басталса керек. Өз қадыр-қасиетін білмеген ұлт басқа ұлттарға да, ұлыстарға да қадірсіз. Ұлттық тіл мемлекеттік мәртебе алды. Бірақ сол мәртебе шын мәнінде орнықпады, әу баста даурықпа декларация, ұрандық бағыт жеңді. Себебі неде? Оның бірі — ұлтымыздың тілі мемлекеттік мәртебе алды деген мақтаныш сезімі жеңді, нақты істен гөрі желпінгіш жеңіл сезімге ердік, теориялық ізденістер көлеңкеде қалды.

Қазақ тілінің мемлекеттік мәртебесі үшін күресіп жүрген жандар мен билік жүйесінің ара қатынасын бір ізге салу, қазақ тілінің мәртебесін көтеру өз шешімін әлі күтуде. Менің ойымша, тіл саясатының басы-қасында тұрған «Ана тілі» қоғамы және мемлекеттік жүйе біреуі — басшы, екіншісі — қосшы болмай, деңдегі екі аяқ, екі қол, екі көз сияқты тірлік жасау керек, сонда ғана шығарылған шешім мен орындалар істе нәтиже болмақ.

Сенатты, мәжілісті қазақша сөйлету керек, үкімет мәжілісі қазақша өтуі шарт. Сондай-ақ, мемлекеттік тілден емтихан тапсыруды президентке ғана жүктемей, мемлекеттік қызметке тұрушы әрбір қазақстандықтан талап етсек деймін. Шетел делегациясына қазақша сөйлен-

ген сөз аударылуы керек, сонда ғана қазақ тіліне деген қажеттілік туады. Тілдің мемлекеттік мәртебесі билік жүйесін қамтымай қазақ тілінің мәртебесі көтерілмейді, бағы жанбайды.

Мәжілісте тіліміздің көтерілуіне тың серпін берген алдыңғы шақырылым депутаты: Шерхан Мұртаза, Амангелді Айталы, Мұхтар Шаханов сынды ағаларымыз кейінгі шақырылымда да көп болса деймін. Қазіргі таңда (2007 жылы, 18 тамызда сайланған депутаттар арасында) ондай қатарды Бекболат Тілеухановтар басады. Бірақ олардың саны өте аз...

Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев Қазақстан халқына арнаған кезекті бір жолдауында: «мемлекеттік тіл — Қазақстан халқының басын біріктіруші негізгі фактор» дей келе, ендігі жерде қазақ тіліне деген немқұрайлықты доғаруды, қайта оған деген сұраныстың өсетіндігін айтты. Елбасының осы сөзінен кейін республикамызда мемлекеттік тілге байланысты кәделі істер атқарылуда. Мәселен, қазақ тілінің қолданылу аясын кеңейту мен мәртебесін биіктету мақсатында ерінбей еңбек етіп жүрген бір топ мүйізі қарағайдай лингвист ғалымдар тілді оқытудың жаңа заманға сай компьютерлік бағдарламасын жасап шығарды. Жер-жерде мемлекеттік қызметкерлерді қазақ тілінде сөйлету үшін арнайы курстар ашылды.

2007-2010 жылдар аралығында Білім және ғылым министрі болған Жансейіт Түймебаевтың 2008 жылдан бастап Ұлттық Бірінғай Тестіге орыс мектептерін бітірушілерге міндетті төртінші пән ретінде қазақ тілін енгізуі — осы кәделі істің жалғасы іспетті болды. Енді бұдан былай қарай орыс мектебін тәмамдаушы әрбір қазақстандық мемлекеттік тілде емін-еркін сөйлей алатын дәрежеге жететін болады.

Мемлекеттік тіл — біздің тәуелсіздігіміздің кепілі, ертеңіміз, болашағымыз. Олай болмаған күнде мына әлемді шарпыған жаһандану үрдісінен аман қалуымыз екі талай болмақ. Сүрлеуі қалың қатпарлы тарихты басып өткен халқымыз мың рет өлген, енді мың бірінші рет өлуіне еш қақысы жоқ.

Қадыр Мырзаліев ағамыздың қарапайым болса да теңіздей терең: «Ана тілің — арың бұл, Ұятың боп тұр бетте. Өзге тілдің бәрін біл, Өз тіліңді құрметте», — деген өлең шумағын әрдайым жүрегіміз бен жадымызда ұстасақ, туған тілдің мәртебесін өсіргеніміз, өркендеткеніміз болар еді. «Ана тілін тек өгей ұлдары ғана менсінбейді, өгей ұлдары ғана аяққа басады» деп заңғар жазушымыз Ғабит Мүсірепов айтпақшы, өз ана тілін туғанынан құрметтеп көрмеген қарағөз бауырларыма айтарым: «өз еліңнің өгей ұлы болма, өз ұлы бол!»

НҰРБОЛ СОЛТАНБЕК,
ТАРИХ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ
3 КУРС СТУДЕНТІ

Ұшырса ұямыз, қалайша қиямыз

Мектеп қабырғасындағы оқушылық өмір, талай қызықты оқиғалар көз алдымыздан кино таспасындағыдай тізбектеліп өтуде. Алтын ұя мектебімізбен қоштасар сәт жақындаған сайын жүрек құрғыр алып ұшады екен. Бәрі күні кеше ғана болған сияқты еді. Көзді ашып-жұмғанша он бір жыл он бір күндей зулап өте шығыпты. Уақыт — жүйрік тұлпар. Иә, уақыт — зымыран.

Биыл балалық шақты базарға айналдырған мектептегі өміріміздің соңғы жылының соңғы күндері. Сол бір қызыққа толы, күтпеген оқиғаларға кезіккен, талай беймәлім дүниенің сырлары мен жұмбақтарын ашқан он бір жыл сағымға айналмаса екен...

Өмір — қызық, өмір — жұмбақ. Мектеп талбалдырығын аттаған оқушылардың ғажайып

әлемі. Оқуды азық еткен шәкірттер мен білімді қару ғып ұстанған ұстаздардың саяхаты. Басты ұран: «оқы, оқы, көңілге тоқы!»

Кез келген адамнан қызыққа толы бақытты балалық шағы жайлы сұрасаңыз, мектепте оқып жүрген кездерін, ондағы бұзақы қылықтарын, білім алған, білім нәрін сіңіруге үйреткен мұғалімдерін, одан да тоқтаусыз қызық кездерін айтып бергілері келеді. Ал өзімнің мектептегі қызық оқиғаларыма, бастан кешкен жағдайларыма келсек, өте көп, тіпті санауға саусақтарым жетпейді. Бәрін еске түсіріп, айтып немесе жазып беруден жалықпас едім. Дегенмен сол көп қызықтың біріне тоқталайын. Бұл жайт мұғалімдер күнінде болған еді. 10 сыныпта оқып жүрген жылдың күзі. Мұғалімдер мерекесінде ән саласың ба деген ұсыныс келіп түсті. Бас тарта алмадым. Ұстаз-

дарыма ән тарту ету өзімнің шәкірттік парызым деп білдім. Тағатсыздана күткен кеш те келіп жетті. Сахна төріне көтерілгенде жүрегім тулап қоя берді. Ән музыкасы қойылды. Мен де бастап кеттім. Өз даусымды өзімнен өзге ешкім естір емес. Микрофонымның тілі байланыпты. Не күлерімді, не жылаарымды білмей дал болып тұрып қалдым. Бірақ санаулы секундтардан соң есімді жиып, әннің әуеніне ілесіп микрофонсыз айта бастадым. Көрермен көз жанарынан «жарайсың!» деп сүйсінген көзқарасты айтқызыбай ұқтым. Сол көпшіліктің көзқарасы мені жігерлендіре түсті. Өнді бар жан даусыммен айтып шықтым. Зал толы адамның қошеметі маған қанат бітіргендей болды. Сол бір санаулы минуттарда бір қуарып, бір қуандым. Қазір күлкілі болып көрінгенімен, менің сол сәттегі көңіл-күйімнің қандай болғанын білсеңіздер ғой...

НҰРЗАТ АНТАЕВА

Отличники прошли тестирование в КарГУ

Во все времена достойное образование было не только престижно, но и жизненно необходимо. Знания, полученные в школе, необходимо укреплять в лучших вузах. С выпускниками школ, претендующими на почетное звание «Алтын белгі», аттестат с отличием, а также победителями международных предметных олимпиад и научных соревнований встретились руководители КарГУ им. Е. А. Букетова.

Первый проректор КарГУ профессор Жумашев Р. М. рассказал ребятам об особенностях обучения в университете, о возможностях, которые они могут получить, поступив в классический вуз: «Сегодня формируется новая категория университетов — исследовательские. КарГУ также подает заявку на присвоение вузу данной категории. А это значит, что наука и образование будут идти рука об руку и студенты смогут принимать участие в серьезных научных исследованиях, использовать возможности современных лабораторий, оборудованных по последнему слову техники». Студенты с хорошими показателями в учебе могут продолжить свое образование в лучших зарубежных вузах по программам «Болашак», «ТЕМПУС», Erasmus mundus и др. Университет имеет множество договоров с зарубежными вузами, по которым студенты и магистранты могут проходить отдельные семестры и стажировки за рубежом. Проректор по учебной работе профессор Каргин С. Т. обратился к абитуриентам-отличникам со словами о том, что высокие достижения им придется еще подтвердить на ЕНТ. И только высокие баллы, полученные во время тестирования, могут гарантировать претендентам на «Алтын белгі» получение государственных образовательных грантов. В связи с этим школьникам было предложено пройти проб-

ное тестирование и еще раз проверить свои силы и знания. «Всё должно быть по-настоящему, — предложил профессор Каргин. — Мы вам выдадим тестовые задания, соответствующие профилю выбранной вами специальности. А вы выключите сотовые телефоны, не подсказывайте друг другу, сосредоточьтесь на вопросах. Желаем вам успеха!»

По итогам пробного тестирования самый высокий результат из 98 тестируемых показала Елена Скорягина (гимназия № 93). Она получила 124 балла из 125 возможных. На вто-

ром месте оказался Рустам Лузяков (КШДС № 33) с результатом 123 балла. А третью позицию заняла Анель Идрисова (гимназия № 93) с оценкой 122 балла. Высокую готовность к тестированию продемонстрировали выпускники и других школ — никто из них не получил низких баллов. А это значит, что отличники готовы к сдаче главного экзамена в своей юношеской жизни.

Информация предоставлена
Центром карьеры и трудоустройства

Олимпиада для тех, кто умеет мыслить

Глава государства Н. А. Назарбаев, планируя мероприятия, посвященные 20-летию Независимости Республики Казахстан, отметил: «Независимость — это наше главное достояние, бесценное завоевание. Поэтому юбилей имеет особое значение. И перед нами стоит задача провести этот год на самом высоком организационном и идеологическом уровне. Важно, чтобы каждый казахстанец почувствовал атмосферу праздника и свою сопричастность к главному событию страны».

Претворяя это пожелание в жизнь, факультет философии и психологии впервые провел областную олимпиаду для школьников по дисциплинам обществоведческого цикла, посвященную 20-й годовщине Независимости РК. В ее подготовке и организации активное участие принял областной департамент образования.

В олимпиаде участвовали учащиеся 80 школ Караганды и Карагандинской области. Знаменательно, что проведение олимпиады совпало с 15-летием факультета философии и психологии, поэтому особенно приятно было узнать, что среди 150 участников олимпиады есть те, кто намерен продолжить свое образование, участь на специальностях «философия», «политология», «культурология», «социология», «религиоведение», «психология».

В своем приветственном слове декан факультета Р. Ш. Сабирова отметила, что значение обществоведческих знаний в современном обществе очень велико. Специалистов в этих областях знаний не может быть много, но их влияние на формирование социальных норм, системы гуманистических и демократических ценностей, а также других элементов духовной, гуманитарной, нравственной, политической культуры, культуры социального поведения граждан трудно переоценить. Без глубоких обществоведческих знаний невозможно эффективно проводить социально-экономические преобразования, создавать оптималь-

ные условия для социализации личности в условиях динамично развивающегося общества.

Задания итогового тура олимпиады были связаны с актуальными проблемами современного общества и человека в нем, ориентированы на приобщение учащихся к гражданской культуре и обновленной системе ценностей. И прежде всего к тем ценностям, которые отражены в основном общегражданском документе — Конституции Республики Казахстан: признание высшей ценностью человека, его прав и свобод; государственность Казахстана, неизбежность его демократической основы, любовь и уважение к Отечеству; благополучие и процветание Казахстана; гражданский мир и согласие; исторически сложившееся государственное единство народов Казахстана. Основной целью олимпиады была не только проверка уровня владения учащимися знаниями, формирующими целостную картину мира и жизни человека в нем, а также навыками, обеспечивающими адаптацию к условиям динамично развивающегося современного общества. Целью было и развитие у старшеклассников умения рассматривать события и явления жизни общества, пользуясь приемами системного подхода, доказательно формулировать свое отношение к актуальным проблемам современного мира. Проверили и степень освоения старшеклассниками ключевых социальных компетентностей, необходимых для сознательного участия в гражданской жизни.

Наиболее сложным из предлагаемых заданий было написание аргументированного эссе. При оценке жюри руководствовались следующими критериями: знание социальных фактов, владение теоретическим материалом, аргументированность суждений и выводов, внутреннее смысловое единство, соответствие теме, оригинальность решения проблемы, аргументации.

Обстоятельные, развернутые ответы большего числа участников потребовали от членов жюри внимательного отношения к каждому заданию, поэтому проверка результатов за-

няла достаточно много времени. Но участникам олимпиады и сопровождавшим их учителям не пришлось скучать. Им были показаны видеоролики об университете, факультете, кафедрах. Перед ними выступили преподаватели факультета, выпускники прошлых лет, студенты всех специальностей. Ни один вопрос не остался без ответа. Каждый участник получил буклеты с информацией о специальностях факультета. Также гостям была показана небольшая концертная программа, подготовленная силами студентов факультета. Словом, время ожидания пролетело незаметно и помогло будущим абитуриентам лучше узнать факультет философии и психологии, а их учителям — получить ценную методическую информацию.

При вручении дипломов победителям и призерам олимпиады стало известно о приятном дополнении к этим наградам: победители, занявшие первое место, получили 50%-ю скидку на оплату обучения на одной из специальностей факультета, взявшие второе место — 30%-ю скидку, третье — 10%-ю скидку. Отдельные участники за свои оригинальные эссе были награждены грамотами, многие получили памятные подарки. Все школы были отмечены благодарственными письмами за участие в олимпиаде. Со своей стороны участники и учителя высказали пожелание продолжить этот опыт сотрудничества, в том числе и в новых форматах.

Подводя итоги, основной инициатор и координатор олимпиады от факультета, доцент кафедры политологии и социологии Г. А. Жумаусланова, поблагодарила всех участников и гостей. Она выразила уверенность в том, что проведение подобных олимпиад станет традицией на факультете и поможет учащимся с социогуманитарным стилем мышления найти достойное применение своим способностям в обществе.

П. П. СОЛОЩЕНКО,
СТАРШИЙ ПРЕПОДАВАТЕЛЬ КАФЕДРЫ ФИЛОСОФИИ
И ТЕОРИИ КУЛЬТУРЫ

Событие

Навстречу абитуриентам

В КарГУ им. академика Е. А. Букетова сегодня проходит День открытых дверей для выпускников из всех школ Караганды. Это особое мероприятие для университета и выпускников: вуз знакомится со своими будущими студентами, а выпускники получают первый опыт общения с руководителями и профессорско-преподавательским составом будущей альма-матер.

На торжественном открытии мероприятия выступил ректор университета профессор Е. К. Кубеев. Он произнес поздравительную речь и пожелал выпускникам успешного прохождения ЕНТ. В этом году государство выделило 35 тысяч образовательных грантов, поэтому у многих абитуриентов есть возможность попробовать свои силы и поучаствовать в конкурсе. Кроме того, по заявлению министра образования Жумагулова Б. А. в этом году не планируется повышения платы за обучение в государственных вузах. Цены на обучение останутся на уровне прошлых лет. В университете также есть система внутренних льгот по оплате обучения, которой охвачены студенты по социальным показателям, а также отличники учебы и активисты. О правилах проведения Единого национального тестирования на базе университета будущим абитуриентам рассказала Хасенова Т. М., директор пункта проведения ЕНТ при КарГУ им. Е. А. Букетова. Она пояснила ученикам, что изменений в правилах ЕНТ нет, будут действовать правила 2010 года. Она также обратила особое внимание на правила подачи апелляций и заполнения тестовых книжек.

Председатель приемной комиссии КарГУ Абзал Мухаметжанович Серикбаев рассказал абитуриентам о правилах подачи документов для поступления в наш университет. Он также указал особенности поступления на творческие специальности, когда профилирующими становятся два творческих экзамена. А такие специальности в КарГУ есть на нескольких факультетах: филологическом, профессионально-художественном и на факультете физической культуры и спорта.

После торжественной части абитуриенты получили возможность ознакомиться с многочисленными факультетами университета. Они смогли задать деканам вопросы об интересующих их специальностях, расспросить об особенностях обучения на выбранных факультетах. А затем для них провели экскурсию по университету: показали музей КарГУ, научную библиотеку, зал электронных ресурсов, лаборатории и многое другое. Выпускники и их родители активно общались с преподавателями и студентами и получили ответы на множество интересующих их вопросов.

Соб. инф.

Атаға тартып туған ұл

Өн әлеміне қанат қаққан жас әнші Амангелді Берікбайұлы Ахметжанов мақсатын өнер шыңына шығу дейді. Қоңыр үнді жігітіміз Қарқаралы ауданына

қарасты Теректі ауылында дүниеге келген екен. Әкесі Берікбай, анасы Айгүл қарапайым шаруа адамдары. Үш ұлдың ішіндегі ортаншысы.

— Әншілік өнер сізге кімнен дарыған?
— Әншілік өнер атамнан дарыған. Ол кісі Ескендір Хасанғалиев, Бәкір Тәжібаев, Қапаш Құлышева сияқты өнер майталмандарымен сырлас, дос болған жан. Атам үлкен сахналарда ән айтпаса да өз ортасының сәнін келтірген әнші болыпты. Әкемнің де бұл өнерге бүйрегі бұрып, шағын отырыстарда домбырамен ән шырқап қояды. Демек, домбыраға әуестігім, өнерге жақындығым қанымда бар.

— Ең алғаш сахнаны неше жасыңызда бағындырдыңыз?

— Алғаш әнді мектеп қабырғасында жүргенде айтқан болатынмын. Сол кездің өзінде бірталай аудандық, облыстық ән байқауларына қатысып жүзделі орын иелендім. Оқуымды тәмәмдай сала Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ-дың филология мамандығын таңдап, білімді одан ары қарай шыңдай түстім. 2009 жылы жоғары оқу орнын бітірген соң өнерге бет бұрдым.

Халқымды әнге бөлегім келеді. Дәл қазіргі уақта өнердегі жанашыр ағаларымның ақыл-кеңестерін тыңдап, авторлық әндерімді жарыққа шығарумен айналысып жүрмін.

— Продюсеріңіз жайлы бірер сөз...

— Өнер өлкесінде жүрген білікті кәсіби мамандардың ақыл-кеңесіне құлақ түремін. Қазіргі таңда белгілі сазгер, продюсер, музыка өңдеуші, ҚР еңбек сіңірген өнер қайраткері Ермек Елгезеков ағамыз қол ұшын беріп келеді. Айтатын әндерді де сол кісімен бірге таңдаймыз. Бір сөзбен айтқанда, Ермек ағамен бірге жұмыс жасаудамын.

— Әндеріңізді кімге және қай студияда жаздырасыз?

— Орындауымдағы әндердің біразы өзімнің қаламымнан туындаған дүние, қалғандарының мәтінін ақын ағаларымыз бен бауырларымыз жазған. Әндерімді Ермек Елгезеков ағамыздың студиясында жаздырамын.

— Жеке ұнтаспаңызды қашан жарыққа шығармақ ойыңыз бар?

— Өзірше ән қоржынымда «Қалқатай», «Естелік», «Сүйіктім», «Қылықтым», «Кел маған» және өзге де өлеңдерім бар. Ал, жеке ұнтаспаға келер болсам, оны Алланың қалауымен бұйыртқан күні шығарармын. Жалпы ондай ой бар.

— Сізге ғашық қыздар көп. Жүрегіңіздің екінші жартысын таптыңыз ба?

— Әлі таптым деп айта алмаймын. Бұйыртқан күні ата-анамды сыйлап, өзіме адал жар болатын қазақтың қарапайым қызын жолықтырамын деп ойлаймын.

— Біз білмейтін тағы қандай өнеріңіз бар, бос уақытыңызды қалай өткізесіз?

— Жігітке жеті өнер де аз дейді. Қазақ жігітіне тән қасиеттің бәрі бойымнан табылады. Домбыра шертіп, ән айтумен қоса жазған өлеңдеріме анда-санда ән шығарамын. Діни кітаптар, «Тағылым тамшылары» сияқты гибраттық әңгімелер жинағын оқығанды ұнатамын.

— Бастан өткерген естен кетпес қызықты оқиғаныңызды айтып берсеңіз?

— Қызықтың бәрі балалық шақта болады ғой. Менде де дәл солай. Бастауыш сыныпта оқып жүрген кездегі бір жайды айтайын. Анам Жаңа жыл кешінде ағайынды үшеуімнің бір әнді қайыра шырқағанымызды айтып күліп отырады. Айта берсе қызық көп қой...

— Бізбен ой бөліскеніңізге көп рақмет! Биік белестерден көріне беріңіз!

НАЗЫМ БАРЛЫБАЙ,
ЖУРНАЛИСТИКА БӨЛІМІНІҢ
3 КУРС СТУДЕНТІ

«Менің шығармашылығымдағы ұлы дала»

Қарағанды облыстық бейнелеу өнері мұражайында «Қарағанды суретшілер одағы» ҚБ жанындағы жас суретшілер шығармашылық одағының мүшелері, Е. А. Бөкетов атындағы ҚарМУ кәсіби-көркем өнер факультетінің студенттері Талғат Досманов, Наталья Герасимова және Айнагүл Омарованың шығармалары көрермендер назарына ұсынылды. Бұл жас қылқалам шеберлері Қазақстан суретшілер одағының мүшесі, ҚР Көркем академиясының корреспондент мүшесі М. С. Қалмахановтың шәкірттері.

«...Суретті сөзбен айтып жеткізу қиын, оны тек көзбен көру керек» демекші, көрермендер қатарынан біз де табылдық. Шыны керек, сурет өнерінің сырын біліп, картина жұмбағын керемет ұға алмасақта көрмеде қойылған туындылар көңілден шықты. Тақырыбы «Менің шығармашылығымдағы ұлы дала» деп аталған көрмедегі халық назарына ұсынылған шығармалар жас қылқалам шеберлерінің туған жеріне, еліміздің тарихы мен ұлттық мәдениетіне, халық дәстүріне деген ыстық ықыласы мен сүйіспеншілігін аңғартады.

Белгілі американдық суретші Рокуэлл Кент Қазақстанға келген сапарында ұшықыры жоқ қазақ даласының табиғатына

тәнті болып, «Ұшақта отырғанда осынау ұлан-байтақ жазираны аралап шығуға, әттен, уақытым жетпейді-ау деп өкініп едім. Бақытыма қарай Қастеев шығармаларын көріп, Қазақстанды түгел аралағандай болдым» десе керек. Расында сурет өнерінің құдіреті арқылы өткен тарихқа да үңіліп, еліміздің түкпір-түкпірін де аралау мүм-

кіндігіне ие боласың. Ұсынылған туындыларда өткен күн мен қазіргі сәттің, табиғат пен адамзаттың арасындағы өзара үндестік, яғни жаратылыстың қарапайым адам көре бермейтін, суретші ғана көре алатын үйлесімділік ойы беріледі.

Қылқаламды кәсіп көрген үш жастың ішінде өзге ұлт өкілі болса да қазақтың

болмысын, тұрмысын, ұлттық ойындары мен кең жазиралы даласын әсем бейнелей білген Наталья Герасимова есімді суретші қызымыздың шығармалары ерекше сезімге бөледі. Атап айтқанда, «Аударыспақ», «Бәйге», «Жайлаудағы жауыннан соң», «Атты құрықтау», «Алысушы аттар» және «Сарыарқа» сынды туындылары ұлттық нақыш пен қазаққа тән даралығымен көрмеге келген көпшілікті таңдадырды. Сондай-ақ Талғат Досмановтың «Қалыңдық», Айнагүл Омарованың «Баянауылға жол» атты шығармаларын атап өткен жөн.

Суреттің өзі өмір деп тегін айтылмаған. Өйткені дарынды адамның бойындағы рухани байлығы мен көңілінде ұялаған әрбір сәтті кеудеде сурет болып қалып қоятын көрінеді. Тек суретші ғана сол сәтті қалт жібермей қылқаламның ұшымен картинаға айналдыра алады екен. Сондықтан әрбір суретшінің бояуға толы әлемі әр сәттің, әр күннің күәсі — күнделігі іспетті. «Сәнді сурет тек сүйсіне көрмекке жақсы, ал мәнді сурет белгілі бір мәнді, суретшінің сезімі мен іңкәрлігін, әрекеті мен мінезін, табиғи дарынын білдереді» демекші, жас дарындардың өнердің осы саласындағы алғашқы қадамдары құтты болып, болашақта философия мен танымға бай дүниелерге жан бітірер деп үміт артамыз.

ҚАНАПАТ ЕШМАҒАМБЕТОВ,
ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІНІҢ
3 КУРС СТУДЕНТІ

Абай болу, алдымен адам болу...

Жүрегіңнің түбіне терең бойла,
Мен бір жұмбақ адаммын, оны да ойла.
Соқтықпалы, соқпақсыз жерде өстім,
Мыңмен жалғыз алыстым, кінә қойма!

Абай болашақ ұрпаққа сөзін осылай арнады. Бұл өткеннің құлазыған ғасырларынан өзіне бейтаныс, басқа бірақ жарқын болашаққа сенімді жол салған ақынның айтқан сөзі еді. Даланы торлаған надандық, білімсіздік, ашкөздік, өтірікші, өсекші, мақтаншақтық түнегіне ол шамшырақтай сәуле төкті және таңы атып, күні шығатын жаққа апаратын жолды өз халқына талмастан көрсетті. Ол өз дәуірінің өмір шындығын, рухани болмысын танып біліп, өлеңде, қара сөзде өрнектеген ақын. Ұлы Абай, ұлт поэзиясының кемеңгері Абайды тану, оны түсіну адамзат баласының қолы оңайлықпен жете бермейтін рухани, адами биіктікке алып баратын басқыштың бір баспалдағы. Оны мен, мен түгіл бүкіл қазақ жұрты солай түсінер деп ойлаймын. Шын мәнінде Абай қазақ үшін, әдебиеті-

міз бен мәдениетіміз, әдет-ғұрпымыз бен салт-сана, рухани болмысымыз үшін өзегі дйттеген терең бәйтерек. Осы орайда, Елбасының мына сөзі ойыма орағытады да тұрады: «Абай — біздің ұлттық ұранымыз болуы керек, Абайды тану арқылы біз қазақстанды әлемге танытамыз. Менің балаларым, мен ертеңгі ұрпағымызға Абайдан артық, Абайдан киелі ұғым болмауға тиіс», — деп толғаған бұл байлам әрбір қазақ баласының көкейінде жүрер қасиетті ұғымға айналуы тиіс. Дегендей-ақ бүгінде Абайды білмейтін, оның өлеңін, шығармаларын оқымайтын, Абайдың философиясын, таным-дүние түйсігін сезінбейтін алаш кемде-кем шығар. Ендеше, бір сөзбен айтар болсақ, ұлт мұратын, ұлттың тілін, дінін, халық аманатын әлемге паш етер болсақ, Абайға бас ізгеуіміз қажет. Сонда ғана ұлт армандарының, мұрат қағидаларының орындалғаны деп білеміз. Қазақтың бас ақыны Абай. Одан асқан бұрын-соңды заманда қазақ баласында болмаған. Сондықтан да бас ақын деп айтарымыз сөзсіз.

Ендеше Абайдың поэзиялық, прозалық мұрасымен қоса әр заманда бағасы жойылмайтын бір үлкен қымбат қазынасы — қара сөздері бар. Қазақтың жазба әдебиетін анық биік белге өрлетіп шығарған Абай. Өлді деуге сірә де сыймайтын, кейінгіге өлмес сөз қалдырған һәкім Абайдың қазақтың төбесінде биік болары осыдан. Қара сөз деген ұлы мұрасы қасиет теңдеген ұлының ғұмырын, шығармаларын әр толғанысын баяндау болса, бүгінге дейін асыл қара сөз мұрасы қазақтың жарқын болашағының тәрбие құралы. Демек, қазақтың қуанғанын да, мұңайғанын да, жылағанын да, қиналғанын да, күрсінгенін де Абай мұраларында тебірене жырға қосты. Сөз өрнегі, інжу-маржанымен өрнектелген мұрасының басты тақырыбы да адам болу, надандық, жамандық әрекеттен аман болу. Ендеше Абайдың даралығын, оның мұрасын бір ғана өлең шумағына сыйдырған айттыскер ақын Қойлыбай Асаннның мына бір жыр шумақтары соны дәлелдегендей:

Қазаққа ең жаманға надан болу,
Надан болып, басқаға бодан болу.
Ақын болу әркімге арман шығар,
Абай болу, алдымен адам болу.

Пах, шіркін-ай, десенші! Осындай бір жолға Абайды толығымен сыйғызу қазақтай дархан көңілді пәктігімізден шығар. Қорыта айтар болсақ, қазақта «жүзден жүйрік, мыңнан тұлпар» деген мақал бар. Абай мыңнан, миллионнан озып шыққан тұлпар. Абайлар жүз жылда, мың жылда бір-ақ рет туады. Абай — таудай тұлға. Абай — сахардай шежіре. Абай — сегіз қырлы, бір сырлы суреткер. Шебер қол, сезімтал жүрек, мило парасат таңдайтын түйіндер — сансыз ұрпақтың үлесі. Абай сөзі әрдайым аузындағы жыры, санасындағы ар-ұжданы, көкірегіңдегі иманы болып қала бермек. Ақын мұрасы — халықтың сарқылмас асыл қазынасы. Абай ақындығының тарихымызбен бірге жасайтын ұлы тағылымы да осында!

Өлді деуге бола ма, ойлаңдаршы, Өлмейтұғын артына сөз қалдырған, — деп төрелігін өзі шешкен Абай бүгін жарқын бейнесімен де, жалынды жырымен де халқының жадында бірге мәңгі жасай берері атар таңдай ақиқат қой.

АЛТЫНБЕК ҚҰМЫРЗАҚ,
ҚАРМУ СТУДЕНТІ

Репродуктивное здоровье и планирование семьи

По определению ВОЗ, репродуктивное здоровье — это осуществление процессов воспроизводства при полном физическом, умственном и социальном благополучии, а не просто отсутствие болезней или недугов половой системы, ее функций и процессов. Оно отражает здоровье не только в репродуктивный период (у мужчин — с 15 до 45 лет, у женщин — с 13 до 55 лет), но и здоровье в детстве, юности и в период угасания репродуктивной функции.

Половое воспитание и здоровые отношения

Репродуктивное здоровье, как и здоровье в целом, зависит в первую очередь от образа жизни, питания, генетического наследования, экологии. Каждый человек имеет право на информацию и доступ к службам охраны репродуктивного здоровья. Это является национальной политикой нашего государства. Такие права называются репродуктивными правами. Каждый человек имеет «право свободного решения относительно количества своих детей, интервалов между их рождением и временем их рождения, право на равноправие полов, право на вступление в брак и создание семьи, право на личную и семейную жизнь, право на информацию и образование в этой области».

Половое воспитание — система медицинских и педагогических мер, направленных на воспитание у детей, подростков и молодежи разумного, здорового отношения к вопросам пола. Задача полового воспитания — способствовать гармоничному развитию подрастающего поколения, пол-

ноценному формированию детородной функции, содействовать укреплению брака и семьи. Половое воспитание должно быть тесно связано с общей системой нравственного воспитания.

Планирование семьи

Центральным компонентом охраны репродуктивного здоровья является планирование семьи, которое:

- содействует контролю сексуальной жизни и предотвращает передачу венерических заболеваний, ВИЧ/СПИД;
- предотвращает подростковую беременность и нежелательную беременность — небезопасные аборт.

Контрацепция — это способ предотвращения оплодотворения яйцеклетки и, следовательно, наступления беременности. По данным современных исследователей, яйцеклетка сохраняет способность к оплодотворению от 6 до 24 часов после овуляции. Сперматозоиды сохраняют жизнеспособность в половых органах женщины от 2 до 8 суток. Но сперматозоиды приобретают способность оплодотворить яйцеклетку лишь после 6—7 часов пребывания в матке и фаллопиевой трубе. Таким образом, теоретически половое сношение без предохранения за 8 дней до овуляции и в день овуляции может привести к беременности.

Методы планирования семьи

Современные способы контрацепции можно подразделить на хирургические (женская стерилизация и вазэктомия у мужчин) и нехирургические. К последним относятся гормональные препараты, внутриматочные устройства, влагалищные спер-

мицидные препараты, защитные устройства (презервативы, диафрагмы, колпачки), «физиологические» методы, промывание.

Физиологические методы предупреждения беременности основаны на точном знании дня овуляции в соответствии с описанными выше свойствами яйцеклетки сохранять способность к оплодотворению в течение суток после овуляции, а сперматозоидов — в течение примерно 8 дней. Для предупреждения беременности женщина должна вести строгий календарный учет не менее 6 месяцев подряд. Первый день «опасного» полового акта (возможность забеременеть) определяют путем вычитания из числа дней самого короткого цикла 18; последний — путем вычитания из числа дней самого длинного цикла 11. В этот промежуток времени есть наибольшая опасность забеременеть, если не используются другие методы контрацепции. Однако этот метод недостаточно надежен.

Презервативы — это средство для предупреждения беременности и защиты от заражения венерическими болезнями. Презервативы из латекса наиболее надежны, т. к. предохраняют от внедрения вирусов СПИДа, гепатита В и возбудителей венерических болезней. При регулярном использовании обычных презервативов беременность наступает у 5 из 100 пар в год; презервативы в комбинации со спермицидами более надежны — 1-2 беременности у 100 пар в год. Не следует пользоваться презервативами мужчинам с нарушенной или замедленной эрекцией.

Спермициды представляют собой группу химических противозачаточных средств местного действия, которые вводятся во влагалище. Они повреждают сперматозоиды, нарушая их жизнеспособность и вызывая их гибель. При условии систематического использования спермицидов на 100 пар в течение года приходится не более 3-4 беременностей. В настоящее время эти препараты выпускаются в виде влагалищных таблеток, шариков, крема, желе, свечей (фарматекс, пантентекс, концептрол). Продолжительность действия вагинальных таблеток — 3 ч, шариков — 4 ч, крема — 10 ч, тампонов — 24 ч.

Подобрать подходящие средства контрацепции можно по рекомендации врачей в поликлиниках, женских консультациях, службах планирования семьи, в роддомах и других медицинских учреждениях.

З. БАКИРОВА,

врач-валеолог Областного центра формирования здорового образа жизни

Мы выбираем здоровье!

В целях формирования здорового образа жизни студенческой молодежи в КарГУ была проведена спортивная эстафета под названием «Мы выбираем здоровье!», посвященная Всемирному дню здоровья.

В этом году эстафета впервые проводилась среди команд студенческого самоуправления, стажеры Карагандинской молодежной школы государственной службы, депутаты Студенческого парламента, члены межнационального культурного центра соревновались между собой и с командами экономического, юридического, исторического факультетов. Организаторами эстафеты стали ректорат, профсоюзный комитет, Комитет по делам молодежи, кафедра физического воспитания факультета физической культуры и спорта, а инициативу проведения эстафеты поддержали областной центр формирования здорового образа жизни и общественное объединение «Умит».

Для участников эстафеты были приготовлены задания, требующие сплоченности коллектива и позитивного настроения. Андрей Савчук, учащийся колледжа КарГУ,

член межнационального культурного центра КарГУ, так отозвался о происходящем: «Сегодня мы имели возможность продемонстрировать свои способности и оценить способности других ребят нашего университета. Также на соревнованиях от нас требовалась коллективная работа в командах, что было полезным для членов межнационального культурного центра, учитывая, что наш коллектив недавно обновился. Это для нас первое мероприятие, где мы выступаем как команда, и нам удалось узнать друг друга ближе». Его мнение поддержали члены Альянса студентов: «Сегодня на соревнованиях мы сдружились с ребятами из других молодежных организаций университета. Видеть их на официальных встречах, кружках стола — это одно, а то, что мы испытали вместе сегодня, — своего рода отдых для всех нас, и мы увидели своих коллег с другой стороны». Непривычно было видеть ребят без пиджаков и галстуков и самим организаторам. Альмира Ембергенова, специалист Комитета по делам молодежи, отметила: «Наши активисты — отличные спортсмены, и сегодня они доказали на своем примере, что молодежь выступает за здоровый образ жизни не только на словах, но и на деле!»

По итогам эстафеты I место заняла команда Студенческого парламента КарГУ; II место — команда исторического факультета; III место — команда Карагандинской молодежной школы государственной службы.

Победители были награждены футболками и блокнотами от общественного объединения «Умит» и областного центра формирования здорового образа жизни, организаторы также подарили участникам билеты в Карагандинский академический театр музыкальной комедии.

Материал предоставлен Комитетом по делам молодежи

Личность

Горячий лед для карагандинки

Наша конькобежка Екатерина Айдова, чемпионка мира среди юниоров, студентка КарГУ имени академика Е. А. Букетова, в свои девятнадцать лет достигла больших успехов.

Спортом Катя занимается уже девять лет. Были и трудности, и серьезная конкуренция, но она никогда не останавливалась на достигнутом и шла покорять все более и более высокие вершины международных Олимпов. Наша спортсменка в 2007 году стала абсолютной чемпионкой мира среди юниоров, затем заняла четвертое место на Азиаде; на чемпионате мира среди юниоров в Финляндии в городе Сейняйоке завоевала второе место; в Голландии в городе Херенбере оказалась седьмой на дистанции 1000 метров; на чемпионате мира по отдельным дистанциям в Германии в городе Инцеле — восьмое место на дистанции 1000 метров.

— Катя, а почему ты выбрала для себя спорт?

— Было интересно. Нравилось соревнование. А в профессиональный спорт меня привели тренеры Сергей Лоскутников и Венера Грневецкая. Благодаря им я поступила в Карагандинскую школу-интернат для одаренных в спорте детей имени Алии Молдагуловой.

— Есть ли у тебя увлечения помимо спорта?

— Спорт — это мое главное увлечение. Но люблю почитать разные книги, журналы, особенно в поездках.

— Есть ли у тебя какой-то талисман?

— Да, маленький серый мишка, подарок моего наставника. Его я всегда с собой беру, а еще мне, конечно, помогает поддержка друзей, учителей.

— Как член олимпийской сборной ты получаешь стипендию?

— Да, мне ее выплачивает компания «АрселорМиттал Темиртау». Эта компания подписала с акимом Карагандинской области меморандум о поддержке талантливых спортсменов.

— Ты часто бываешь за границей?

— Да, мне даже тренироваться приходится за границей. Ни в Караганде, ни в Казахстане нет катков, где можно было бы тренироваться конькобежцам на уровне международных стандартов. Очень хотелось бы тренироваться дома, а не за рубежом. Это легче и физически, и психологически, ведь здесь все мои близкие, друзья, а там очень ограниченный круг общения и скучаешь по дому.

Катя добрая, открытая, общительная, простая девушка, которая верит, что нет ничего невозможного. Ее девиз прост: «терпение и труд всё перетрут!» Сегодня Екатерина Айдова является самой успешной карагандинской конькобежкой: она единственная представительница нашей области в сборной страны. А нам приятно еще и то, что она — студентка нашего вуза. И мы искренне желаем ей удачи и новых побед!

Алина АКБАЕВА, студентка группы РЖ-22

Біле жүріңіз...

Махаббат нені кешірмейді?

— Аһ, Махаббат! Мен сендей болуды сооондай армандаймын! — деп Ғашықтың таңданысын жасыра алмай мың қайталайды. — Сен менен әлдеқайда мықтысың!

— Ал сен менің бұл мықтылығымның сырын білесің бе? — деп Махаббат толғана сұрады.

— Себебі, сен адамзат үшін маңыздырақсың.

— Жоқ, қымбаттым, ол үшін емес, — деп Махаббат кең тыныстап, Ғашықтыққа жылы лебіз танытып, басынан сипады. — Менің осындай болуымның бірден-бір себебі, кешіріммен қарау қолымнан келеді.

— Сен Сатқындықты кешіре аласың ба?

— Иә, кешіремін. Себебі, Сатқындық көбіне арам ойдан емес, білмеушіліктен туындайды.

— Сонда Опасыздықты да кешіре аласың ба?

— Иә, Опасыздықты да. Әлдекім опасыздық жасап, бірақ сол олқылығына кейін өкініп қайтып келіп жатса, демек, ол салыстыруға мүмкіндігі болып, есесіне жақсысын таңдай алған.

— Айтшы, ал Өтірікті кешіруге бола ма?

— Ақымағым, Өтіріктің құны бес тиын. Олай деуге негіз бар. Өтірік көбінесе амал құрығаннан, не өзіңнің кінәнді сезінгеннен кейін айтылады. Тіпті кейде өзгенің жанын ауыртпау үшін де өтірікке жол беріледі. Ал бұл жағымды көрсеткіш.

— Ал мен олай ойламаймын! Өтірікті судай сапыратын нағыз өтірікші адамдар да болады ғой!

— Әрине, болады. Бірақ, олардың маған титтей де қатысы жоқ. Себебі, олар «жақсы көр», «сүй» дегеннің не екенін де білмейді.

— Тағы да нені кешіре аласың?

— Ашуды... Ашу асау болса да, ақыл тізгін тежейді. Дәрекілікті кешіре аламын. Ол Ашудың серігі. Әрі әркім өзінше ашуланады. Оны алдын ала болжап, бақылауға болмайды.

— Ал, тағы?

— Ренішті кешіремін. Ашу мен реніш бір-бірінен туындайды. Өкпені кешірем, оның артынан Қайғы ереді, ал ол барлығынан тазартады.

— Аһ, Махаббат! Сен расында таңғажайыпсың! Сен бәрін-бәрін кешіре аласың, ал мен болсам, бірінші сынақтан-ақ сүрінемін. Мен саған сондай қызығамын.

— Қателесесің, жарығым. Ешкім барлығын бірдей кешіре алмайды. Тіпті Махаббат та.

— Бірақ... Қалай?.. Сен жаңа бәрін басқаша айтып едің ғой?!

— Жоқ, айтқандарымның барлығын мен кешіре аламын әрі мәңгілікке. Алайда, тіпті, Махаббаттың қолынан келмейтін кешірілмес күнә бар. Ол сезімдерді таптап, жаныңды жегідей жейді, Дерт пен Күйзеліске әкеліп соғады. Оның ауруының тереңдігі соншалық, тіпті, әлемдегі ең құдіреті күшті ем-домның да әлі жетпейді. Ол айналасың тыныштығын бұзып, улайды, іштен тынуға мәжбүрлейді. Ол адам жанын Опасыздық пен Сатқындықтан да қатты жарап, Өтірік пен Өкпеден де ауыр тиеді. Есте сақта, Ғашықтық, сезімдердің ең қорқынышты жауы — Немқұрайлық. Оның емі жоқ...

Тәржімалаған МАДИНА ТОМАШ

Ұлттық ойынға ұлттар көзқарасы

Ұлттық «Тоғызқұмалақ» ойынынан елімізде 1974 жылдан бастап ресми түрде Қазақстан Республикасының біріншіліктері өткізіліп келеді. Қарқыны жағынан Қызылорда, Павлодар, Оңтүстік Қазақстан облыстары үздік деп танылса, Солтүстік және Орталық Қазақстан ойыншылары әлі де бәсеңсіп келеді. Бұл, біздің жай. Ал, өзге ұлттардың көзқарасы қандай?

Түркі халықтарының, соның ішінде көшпелі қазақ елінің ақсүйек, қыз қуу, аударыспақ, тоғызқұмалақ, кешпей қырғыз жұрты таласқан көкпар сынды көптеген ұлттық ойындары қиын-қыстау замандарда ұмыт бола жаздап, Тәуелсіздікпен қатар етене ес жиып, қайта жанданып, бүгінгі таңда өзіндік сипатымен өзге елдердің де назарын аударып отыр. Сөзіміздің дәлелі ретінде тіптен қазақ баласының әрбірі біле бермейтін екі адам арасында сүйіспеншілікпен ойналатын төрт мың жылдық тарихы бар интеллектуалды зияткерлік қор жинау ойыны «Тоғызқұмалақ» қазірдің өзінде бұқаралық аренада кеңінен танылып, үйренушілердің қызығушылықтарын арттырып отыр. Статистикаға жүгінсек, тоғызқұмалақ қауымдастығы, Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі, облыс әкімшілік-

терінің қолдауы арқасында бұл ойынмен шұғылданушылардың саны 100 мың адамға жақындағаны байқалады. Әрине, кенже дамып келе жатқандығына қарамастан мұндай көрсеткіш біз үшін қуанарлық жайт. Қазір шетелдік қазақтар ғана емес, Англия, Франция, Германия, Испания, Чехия, Ресей, Украина, Қытай мемлекеттеріндегі жергілікті халықтардың арасында тоғызқұмалақ ойынушылардың қатары артауда. Дүниежүзіндегі зияткерлік олимпиада бағдарламаларының құрамына еніп, Республикалық федерациялардың ашыла бастағаны соның айқын дәлелі. Атап айтқанда, Қырғызстан, Ресей және Монголияда қауымдастықтар ашылып, Лондон, Партубишеде халықаралық жарыстар өткен. Ал, 2009 жылдың 15 қыркүйегінен әлемдік ғаламторда тоғызқұмалақ зияткерлік ойыны тіркеліп, www.iggamecenter.com сайтында онлайн жүйесінде ойнайтын бағдарламасы жасалынған. 2007 жылдың 10 маусымында аталмыш сайтта Arty Sandler есімді азаматтың бастамасымен дүниеге келген дүниежүзілік интеллектуалды ойындар шоғырланған екен. Тоғызқұмалақ ойыны мұнда 96-шы болып тіркелсе, соңғы мәлімет бойынша ең танымал 54 ойынның ішінде бірінші орында тұрған көрінеді. Өкінішке орай, отандық ақпарат көздері бұл жайында әлі де

кемшін түсіп жатыр. Сондықтан, елімізде наурыз айынан бастап ақпараттық кеңістікте тоғызқұмалақты насихаттау үшін жаңа www.9kumalak.kz сайты ұсынылып отыр. Мұнда тоғызқұмалақ ойынының ережелері мен ерекшеліктері көрсетілген және Әлем Чемпионаты, Халықаралық, Республикалық жарыстарда ойналған үздік ойындар жайлы мәліметтер алуға болады. Алдағы уақытта тоғызқұмалақтың компьютерлік нұсқасын ұсынбақшы. Тіптен Қырғызстанда, Америкада, Түркіменстанда бұл нұсқаны бізден бұрын жасап та үлгерген. Демек, көршілеріміз бұл жағынан белсенділік танытып келеді. Тек уақыты келгенде тағы да біздің туынды деп шыға келмесе болғаны. Сіз қалай ойлайсыз?

НҮРБОЛАТ МӘДІҚАЖЫ

Сердца трех художников

В выставочном зале областного музея изобразительного искусства была открыта выставка молодых художников — членов творческого объединения молодых художников при ОО ТС «Союз художников Караганды» — «Великая степь в моем творчестве». Участники выставки Наталья Герасимова, Талгат Досманов, Айнагуль Омарова — выпускники профессионально-художественного факультета КарГУ им. Е. А. Букетова, будущие бакалавры изобразительного искусства. Они ученики творческой мастерской Калмаханова М. С., члена Союза художников Казахстана, члена корреспондента Академии художеств РК. Его мастерская — это поистине источник вдохновения для молодых талантов.

Название выставки — «Великая степь в моем творчестве» — символично. Понятие «Великая степь» — мощное, универсальное. В данном случае оно является выражением этнокультурных традиций народа, диалога традиции и современности. Эта выставка — инициативный творческий проект. Не всё на выставке однозначно: что-то получилось в живописно-пластическом отношении, в поиске образности, что-то менее удалось... Но главное, что экспозиция подкупает искренностью, молодым порывом.

Талгат Досманов тяготеет к классическому направлению в живописи Казахстана, опираясь на традиции, обычаи, мироощущение и образ жизни кочевников. Вместе с тем стремится освободиться от стереотипов мышления, сделать предметом искусства не повествование о событии, а его «переживание». Характерно романтическое восприятие реальности, отсюда поиски художественного решения, пластической формы — эмоционально-смысловая наполненность, экспрессивность и выразительность языка. Традиционные и авангардные изобразительные приемы сливаются в органическом единстве. Талгат представил 16 живописных работ (2009—2011 гг.): «Невеста», «Образ не-

весты», «Великие Забытые», триптих «Музыка Великой степи» («Жетіген», «Қобыз», «Бубен»), триптих «Эхо» («Из глубины веков», «Бубен времен», «Встреча»), «Древо предков», «Шаман», «Табунщик», «Оковы», «Две стихии», «Источник вдохновения», «Вечный батыр», «Астана». О себе он говорит: «Живопись для меня — средство познания мира. Настоящий период — творческий эксперимент. Я пытаюсь найти свой «собственный голос», свою «интонацию»...

Наталья Герасимова обращается к традиционной культуре казахского народа, к национальным обычаям и играм. Одновременно пишет разнообразные ландшафты. Природа Сарыарки становится объектом художественно-поэтического осмысления. Но более всего ее завораживает Степь и образ Коня — тулпара, мифического символа красоты, выносливости и силы. Зрителю она показала картины, отвечающие ее мировосприятию: «Байга», «Аударыспақ», «Кокпар» (из серии «Казахские национальные конные игры»), «Ловля лошади», «Укрошение белого коня на рассвете», «Дерущиеся кони», «Сарыарка», «На джайлау после грозы», «Весна в Сарыарке», «Две сосны».

У Айнагуль Омаровой — разноплановость интересов в живописи: родные пейза-

жи («Дорога в Баянаул», «Куспек, Боровое»), пейзажи-настроения («В предчувствии дождя»), философские работы («У дерева желаний»), символические натюрморты («Созвучие»). Проявляет себя в графическом искусстве, в частности, в выполнении иллюстраций к роману М. Ауэзова «Племя младое» (обложка к роману, «Встреча Айсулу и Ильяса», «Навстречу «черноголовому» ветру», «Желтмес», «Юрты Керекена», «Айсулу», «За дастарханом Керек»). Национальная тема приобретает современное звучание.

Данная выставка — незаурядное проявление творческого потенциала молодой смены в искусстве. И это отразилось в оценках картин молодых художников, которые дал им мастер Мадихан Калмаханов: «Талгат Досманов — ярко выраженный неорационалист; в нем есть «струна кобыза» — густая, плотная живопись посредством самих материалов. Наталья Герасимова пока в поисках образности. У Айнагуль Омаровой есть восточная пластика, потенциал, направление. Ребята работают горячо, инициативно, целенаправленно. Выставка — это подведение итогов работы в мастерской за годы учебы».

Л. Р. ЗОЛОТАРЕВА,
ИСКУССТВОВЕД, КУРАТОР ВЫСТАВКИ,
ПРОФЕССОР КарГУ им. Е. А. Букетова

Академик Е. А. Букетов атындағы Карағанды мемлекеттік университеті Студенттердің аймақтық «Жастар әлемі – Мир молодежи» газеті № 6(162) 29.04.2011
Меншік иесі: Академик Е. А. Букетов атындағы ҚарМУ
Құрылтайшысы: Орталық Қазақстан оқу орындары ректорларының аймақтық Кеңесі
Бас редактор: Т. А. Голубцова
Фото: А. Баранов, Е. Вольская
Менен-жайлымыз: Карағанды қаласы, Университет көшесі, 28. Тел. 74-40-28

Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және нелісім министрлігінде тіркелген. Күалік № 1450-Г. 21.08.2000 ж.
ПҚ «Экожан» баспаханасында басылды. Карағанды қаласы, Садоводов көшесі, 14
Альона 2 рет жарық көреді. Таралымы: 1000. Көлемі 4 б. т.
Газет Академик Е. А. Букетов атындағы ҚарМУ-дың Баспасөз-қызметінде теріліп беттелді.
ҚарМУ студенттеріне тегін таратылады
Материалдарды қайта басуға тек редакцияның нелісімі бойынша рұқсат етіледі

Карағандық мемлекеттік университеті иемі академик Е. А. Букетова
Региональдық студенттік газеті «Жастар әлемі – Мир молодежи» № 6(162) 29.04.2011
Собственик: КарГУ иемі академик Е. А. Букетова
Учредитель: Региональдық Совет ректорлар вузов Центрального Казахстана
Главный редактор: Т. А. Голубцова
Фото: А. Баранов, Е. Вольская
Адрес редакция: г. Карағанды, ул. Университетская, 28, ДС. Тел. 74-40-28

Регистрационное свидетельство №1450-Г. выдано Министерством культуры, информации и общественного согласия РК 21.08.2000
Отпечатано в типографии ПҚ «Экожан», г. Карағанды, ул. Садоводов, 14
Тел. 8(712) 44-23-60
Периодичность: 2 раза в месяц. Тираж: 1000 экз. Объем: 4 п. л.
Газета подготовлена к печати в Пресс-службе КарГУ им. академика Е. А. Букетова
Для студентов КарГУ иемі академика Е. А. Букетова распространяется бесплатно
Перепечатка материалов допускается только по согласованию с редакцией